

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Aika 07.10.2024 18:10 - 21:28
Kokous keskeytettiin ruokatauon ajaksi klo 19.35-20.10

Paikka Kaupungintalo, valtuustosali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Falk Sonja	kv:n 1. varapuheenjohtaja	kokouksen puheenjohtaja
	Lehto Rami	kv:n 2. varapuheenjohtaja	
	Aaltonen Eveliina	valtuutettu	
	Aaltonen Kalle	valtuutettu	poistui esteellisenä klo 18.32-19.35 § 104 käsittelyn ja päättöksenteon ajaksi
	Arvaja Pertti	valtuutettu	
	Bruneau Milla	valtuutettu	
	Harmaala Miina	valtuutettu	
	Heromaa-Karjalainen Siru	valtuutettu	
	Hildén Sirkku	valtuutettu	
	Kaasinen Hannu	valtuutettu	
	Kaikkonen Jouni	valtuutettu	
	Kari Mika	valtuutettu	poistui klo 18.37 § 104 käsittelyn aikana
	Karjalainen Pasi	valtuutettu	
	Kastehelmi Minerva	valtuutettu	
	Kiljunen Raimo	valtuutettu	
	Kupiainen Anna Kaisa	valtuutettu	
Laakso Jetta	valtuutettu		

Lampinen Minna	valtuutettu	
Lientola Elisa	valtuutettu	
Lindqvist Marko	valtuutettu	
Lindroos Mikko	valtuutettu	
Liukkonen Niko	valtuutettu	
Markkanen Marju	valtuutettu	
McCarron Francis	valtuutettu	
Nieminen Erkki	valtuutettu	saapui klo 18.20 § 99 käsittelyn aikana
Nieminen Mira	valtuutettu	
Niinistö Sari	valtuutettu	
Närhi Anita	valtuutettu	
Oksanen Reijo	valtuutettu	
Pakkanen Lasse	valtuutettu	
Putula Toni	valtuutettu	
Puusaari Riina	valtuutettu	
Pykäläinen Jari	valtuutettu	poistui klo 21.17 § 107 käsittelyn aikana
Pääatalo Oskari	valtuutettu	
Rahkonen Hannu	valtuutettu	
Rantanen Ida	valtuutettu	
Ratia Jorma	valtuutettu	poistui klo 19.35 § 104 käsittelyn jälkeen
Ripatti Tapani	valtuutettu	
Rissanen Jari	valtuutettu	
Ruhberg Jukka	valtuutettu	
Ruuska Sinikka	valtuutettu	

Saloranta Tuija	valtuutettu	poistui esteellisenä klo 18.32-19.35 § 104 käsittelyn ja päättöksenteon ajaksi
Seesvaara Eero	valtuutettu	
Skinnari Ville	valtuutettu	poistui klo 21.18 § 107 käsittelyn aikana
Sorsa Tuomas	valtuutettu	
Talja Martti	valtuutettu	
Tapiola Juha	valtuutettu	
Tuomi Maarit	valtuutettu	
Vaara Ulla	valtuutettu	
Vahter Merja	valtuutettu	
Wallenius Jani	valtuutettu	
Viinikka Anneli	valtuutettu	
Viljamaa Juha	valtuutettu	
Virta Sanna	valtuutettu	
Sairomaa Tomi	varavaltuutettu	valtuutettu Maria Mäkysen tilalla
Uosukainen Kimi	varavaltuutettu	valtuutettu Pekka Komun tilalla
Pälli Markus	varavaltuutettu	valtuutettu Juha Rostedin tilalla
Granlund Saija	varavaltuutettu	valtuutettu Ville-Veikko Elomaan tilalla
Pusa Matias	varavaltuutettu	valtuutettu Ville Hälisen tilalla

Similä Neea	varavaltuutettu	valtuutettu Erkki Niemisen tilalla klo 18.00-18.20 sekä Mika Karin tilalla klo 18.37 alkaen
Kyynäräinen Niko	kaupunginjohtaja	
Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	
Granqvist Tiina	sivistysjohtaja	
Laavi Elina	elinvoimajohtaja	
Keitaanranta Mira	henkilöstöjohtaja / konsernihallinnon johtaja	
Virkkunen Pekka	lakiasiaintohtaja	
Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
Parviainen Mona	nuorisovaltuuston edustaja	
Valtavaara Anu	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa	Rostedt Juha	kv:n puheenjohtaja	
	Komu Pekka	kv:n 3. varapuheenjohtaja	
	Elomaa Ville-Veikko	valtuutettu	
	Hälinen Ville	valtuutettu	
	Mäkynen Maria	valtuutettu	

Kaupunginvaltuuston puolesta

Sonja Falk

Anu Valtavaara

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Miina Harmaala

Minerva Kastehelmi

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa

<http://www.lahti.fi> 16.10.2024

Anu Valtavaara

hallintojohtaja

§	Otsikko	Sivu
§ 97	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	7
§ 98	Pöytäkirjan tarkastajat	8
§ 99	Pöydältä: Valtuustoaloite: Valtuusto luo kaavoitukselle ja asemakaavan muutoksille mittarit tai eettiset ohjeet, jotka velvoittavat päättäjiä huomiomaan kaavoituksessa ja asemakaavan muutoksissa aiempaa paremmin kaavoituksen kohteena olevan alueen sekä sen ympäristön luonto- ja historialliset arvot	9
§ 100	Liike Nyt Lahti -valtuustoryhmän järjestäytyminen	19
§ 101	Lahden kaupungin rakennusjärjestyksen hyväksyminen	22
§ 102	Lahden kaupungin lähidemokratiamallin arvioinnin tulokset 2024 ja muutosesitys kumppanuuspöytien toimintamallin rakenteisiin	29
§ 103	Talousarviomuutoksia vuoden 2024 talousarvioon	39
§ 104	Asemakaavan muutosehdotus A-2897d, Aleksanterinkatu 12, Keski-Lahti (Keskustalo)	53
§ 105	Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024-2035 hyväksyminen	67
§ 106	Hallintosäännön muuttaminen	73
§ 107	Valtuustokysymys liittyen Icecapital Oy:n sopimuksen päättämiseen	88
§ 108	Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet	92

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 97

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tämän kokouksen kokouskutsut oli julkaistu Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa 26.9. ja 2.10.2024. Kokouskutsut oli mainittuina päivinä toimitettu valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille sekä kaupunginjohtajalle, kaupunginjohtajan varahenkilölle, lakiasiainjohtajalle, palvelualuejohtajille ja nuorisovaltuuston edustajalle. Kun lisäksi nimenhuudossa todettiin saapuvilla olevan 59 valtuutettua, kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

nro 7

§ 98

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Miina Harmaala ja Minerva Kastehelmi.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 99

Pöydältä: Valtuustoaloite: Valtuusto luo kaavoitukselle ja asemakaavan muutoksille mittarit tai eettiset ohjeet, jotka velvoittavat päättäjiä huomiomaan kaavoituksessa ja asemakaavan muutoksissa aiempaa paremmin kaavoituksen kohteena olevan alueen sekä sen ympäristön luonto- ja historialliset arvot

1412/00.01.01.03/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginarkkitehti Johanna Palomäki, p. 050 387 8715

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 02.09.2024

§ 93

Päätös

Kaupunginvaltuusto jätti asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 26.08.2024

§ 295

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 14.08.2024

§ 94

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Helminen Juha

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Valtuutettu Tapani Ripatti 14.3.2022:

”Taustaa:

Lahden kaupunkiympäristölautakunta käsitteli ja hyväksyi 27.1.2022 (§6)
”Asemakaavan muutosehdotus A-2807, Keski-Lahti, Hollolankatu 12 sekä siihen liittyvä tonttijaon muutos M-21-179”

Ko. pykälän kohdassa vaikutusten arviointi todetaan *”Asemakaavan muutos ei ole vaikutukseltaan merkittävä. MRL 52§:n mukaisesti kaupungin hallintosäännössä muut kuin vaikutukseltaan merkittävät kaavat on delegoitu kaupunkiympäristölautakunnan hyväksyttäväksi.”*

Asemakaavan muutosta ei tuoda valtuustoon, koska sitä pidetään vähäisenä. Valtuuston kautta esim. aloitteella ei siis tehtyyn päätökseen voi vaikuttaa.

ALOITE:

Esitän, että valtuusto luo kaavoitukselle ja asemakaavan muutoksille mittarit tai eettiset ohjeet, jotka velvoittavat päättäjiä huomiomaan kaavoituksessa ja asemakaavan muutoksissa aiempaa paremmin kaavoituksen kohteena olevan alueen sekä sen ympäristön luonto –ja historialliset arvot.

Em. Kyla:n muutosehdotus osoittaa mielestäni, että lahtelaisessa kaavoituksessa päätökset perustuvat liialti kaavoitettavan alueen rakennusoikeuteen ja euroihin.

Aloitettani ei pidä tulkita epäluottamuksen osoituksena Kylan päätöksiin tai kaavoitukseen yleensä, vaan haluna lisätä ns. pehmeitä arvoja kovien

kustannuksella.

Aloitteessani mainitsemiä eettisten ohjeitten/mittareiden laatimiselle käyn läpi Kylan 27.1.2022 §6 päätösprosessia.

VÄÄNTÖÄ ARVOKESKUSTELUN POHJAKSI.

LAUTAKUNTA (Tylan päätösesitys): Asemakaavan muutoksen tavoitteena on muuttaa yleisten alueiden korttelialue (Y) yhdeksi asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (AL), mikä mahdollistaa jatkossa monenlaisen toiminnan alueella. Osoittamalla kiinteistö AL-alueeksi, mahdollistetaan myös yritystoiminta kiinteistöllä.

Kaavamuutoksen vaikutukset rakennettuun ympäristöön ovat vähäiset, koska kaava suojelee olemassa olevan rakennuksen ja pienimuotoinen lisärakentaminen on alisteista päärakennukselle.

KOMMENTTINI: Ko. alue on osa Radiomäen ja Humpulanvillan muodostamaa, Lahdelle tärkeää mäki/harju-alueita, jota on käsiteltävä kokonaisuutena. Kaavamuutos tuhoaa Radiomäen puistomaisen ilmeen laskeuduttaessa Mytjäisistä Lahden keskustaan. Kyse ei ole siis vain rakennetusta ympäristöstä, vaan myös luonnosta ja lahtelaisittain arvokkaan maiseman kunnioittamisesta. Tonttialue on Ortodoksikirkon naapurina. Aluekäsite on rakennetun ympäristön lisäksi myös eettisiä valintoja ja havaintoja. Valtuuston tulee pohtia alueen arvoja, ei vain vaikutuksista rakennettuun ympäristöön.

LAUTAKUNTA: Kuntotutkimuksen mukaan kaavamuutosalueella sijaitseva rakennus vaatii monenlaisia kunnostustoimia. Mikäli kaupunki toteuttaisi tarvittavat toimenpiteet, nousisi tilavuokra niiden myötä todennäköisesti merkittävästi. Nykyisen kaltaiselle yhdistystoimijalle tilavuokran merkittävä nousu voisi olla esteenä vuokrasopimuksen jatkamiselle. Nyt on

oikea aika myydä tontti, jolloin tuleva omistaja voi tehdä samalla omiin tarpeisiinsa sopivat muutostyöt rakennuksessa.

KOMMENTTINI: Lautakunta toteaa, että remontista johtuva tilavuokran nousu voisi olla este nykyiselle vuokralaiselle. Valtuusto voi pohtia, onko alueella ja rakennuksella (rakennuksilla) käyttöä vaikkapa Lahden matkailulle? Raha vai kulttuuri/luonto/historia-arvot?

AJATUS: Miksi ei aluetta kunnosteta esimerkiksi yksityiseksi museoksi, johon sijoittuisi Hennalan Lääketieteellinen museo & Lahden 1918-museo.

LAUTAKUNTA: Ko. kaavamuutosalue ei ole osa Radiomäen virkistysaluetta (VL) eikä avoin kaikkien kaupunkilaisten käyttöön.

KOMMENTTINI: Nyt on mahdollisuus palauttaa koko Radiomäestä puistomainen virkistysalue, jolla on vahvat historialliset juuret. Tämä on oiva tilaisuus valtuuston pohtia kaavoituksen ja jokamiehen oikeuksia; sulkeko vai avaako kaavoitus alueita. tässä tapauksessahan kyse on siitä, tuleeko ko. alueesta todella suljettu yksityistontti vaiko osa kaikkia lahtelaisia ja turisteja palvelevaa historiallisesti arvokasta harjumaisemaa Urheilustadionin, jäähallin ja kaupungin välillä.

Ko. rakennus on varustettu suojelumerkinnällä sr. Siihen liittyen todetaan mm. että "Rakennuksessa suoritettavien korjaus – ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy."

KOMMENTTINI: Minä tulkitsen ko. lausetta siten, että se merkitsee että koko alueen tulee olla sopusoinnussa kaupunkikuvan eli Radiomäen kulttuurialueen kanssa.

PYYTÄMIÄNI KOMMENTTEJA

Kaavoituksessa käytetään usein asiantuntijoita. Kysyin kahdelta henkilöltä:

Mikä on tämän kaava-alueen arvo

SEPPO TOIVONEN: *"Siinä on ollut saksalaisten asemat ja aseistuksena mm. Maxim mallia o8. Tämähän on muinaismuistolain alainen paikka."*

ESKO TIKKALA (Lahden maakuntamuseo): *"Käsittäakseni inventoivat (museon henkilöstö) ko. suunnittelualueen vuonna 2016, kun kävivät läpi alueen taisteluun liittyviä rakenteita. Suunnittelualueelta ei tunneta/ole ainakaan havaittu kiinteiksi muinaisjäännöksiksi luokiteltavia, suojeltavia kohteita (1918 tapahtumien osalta siis puolustus/taisteluun liittyviä rakenteita). Lisäksi tuo kaavan suunnittelualue/tontti on varsin isoin osin suht myllerretty ja nykyisin asfaltoitukin, eli jos siellä on ollut muinaisjäännöksiä, ne ovat kyllä varsin pahoin tuhoutuneet. Muinaisjäännösten osalta hankkeelle ei ole siten esteitä."*

Siis ollako vaiko ei - muinaismuistolain alainen paikka? Kas siinä yksi pulma! Joka tapauksessa alueella on luotu historiaa. Edelliseen nojaten, katson, että valtuuston on syytä käydä arvokeskustelu kaavoituksen sekä kaavamuutosten eettisyydestä ja historian kunnioittamisesta."

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Valtuutettu Ripatti toivoo aloitteessaan eettisten ohjeiden luomista kaupunkisuunnittelulle ja kaavoitukselle, jotta kulttuurihistorialliset arvot ja luontoarvot tulisivat nykyistä paremmin otetuksi huomioon kaavoista päätettäessä teknis-taloudellisten näkökohtien rinnalla. On hienoa, että valtuutetut kiinnittävät päätöksenteossa huomiota näihin arvoihin, joiden taloudellinen merkitys ja kestävyysvaikutus korostuu yhä enemmän. Kaupunkisuunnittelussa uskomme, että monipuolisen ja ajantasaisen

tiedon sekä vaikutusten ennakoarvioinnin avulla voidaan löytää ratkaisuja, joissa eri näkökulmat ja arvot on otettu huomioon tasapainoisesti.

Kaupunkisuunnittelun kokonaisvaltaisena tavoitteena on tuottaa terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä asukkaille sekä toimintamahdollisuuksia yrityksille. Myös luonnonvarojen kestävä käyttö ja luonnon monimuotoisuus ovat tärkeitä tavoitteita. Tavoitteiden toteutumista seurataan mm. strategian ja yleiskaavan mittareilla ja hyvinvointikertomuksessa.

Valtuusto on luonut kaupunkiorganisaation toiminnalle eettiset toimintaperiaatteet 10.6.2019 §64, jotka velvoittavat kaikkia Lahden kaupungin työntekijöitä, viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä. Periaatteet pohjautuvat Lahden kaupungin arvoille, avoimuudelle, vastuullisuudelle ja yhdessä tekemiselle. Näistä erityisesti vastuullisuus koskee kulttuurihistorian ja luonnonympäristön vaalimista.

Kaavoitusta ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL), valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) sekä kaupungin strategia ja ohjelmat, kuten arkkitehtuuripoliittinen ohjelma Apoli, viheralueohjelma, kaupunkipuulinjaus ja luonnonsuojeluohjelma. Kaikki nämä edellyttävät kulttuurihistoriallisten arvojen ja luontoarvojen huomioon ottamista kaavojen valmistelussa taloudellisten näkökohtien rinnalla. Kaavojen vaikutukset näihin arvoihin tulee selvittää ja arvioida ennalta (MRL 5§). Lahdessa kaupunkisuunnittelua tehdään myös vahvasti yhteistyössä osallisten kanssa ja lahtelaiset pääsevät vaikuttamaan kaavaratkaisuihin. Valtuustoaloitteessa esitetyt eettiset ohjeet kaavoitukselle ovat olemassa sekä lainsäädännön että kaupungin strategian ja muiden ohjelmien puolesta.

Olemassa olevan rakennuksen korjaaminen on ympäristö- ja kulttuuriteko verrattuna rakennuksen korvaamiseen uudella. Säilyttävät tai purkamiseen johtavat ratkaisut tehdään usein jo paljon ennen asemakaavan muuttamista. Jos rakennuksen ylläpito on puutteellista tai rakennus jää kokonaan ilman käyttöä, suojele on hyvin haastavaa. Rakennusten omistajilla on velvollisuus pitää rakennus ympäristöineen jatkuvasti hyvässä kunnossa (MRL 166§).

Lahdessa arvostetaan kaupunkivihreää. Yleiskaavassa on tuotettu erinomainen tietopohja ekologisesta verkostosta ja ekosysteemipalveluista. Kynnys muuttaa asemakaavoitettua puistoa tai lähivirkistysaluetta rakennusmaaksi tai kaduksi on korkealla ja aina kaupunginvaltuuston päätös. Asemakaavoituksessa on myös otettu käyttöön uusia keinoja ohjata rakennuttajia toteuttamaan rakennettuun ympäristöön aiempaa enemmän vihreää (mm. viherkerroin-työkalu). Asemakaavoituksessa selvitetään aina luontoarvot (esim. avainlajit kuten liito-oravat ja lepakot) ja otetaan myös niin nykyisten kuin tulevien asukkaiden lähivirkistystarpeet huomioon.

Hollolankatu 12:n asemakaavan muutoksen tapaus

Valtuutettu Ripatin aloitteessa viitataan asemakaavan muutokseen A-2807, Hollolankatu 12, joka koski kaupungin omistaman ja vanhan rakennuksen myymistä ja uudiskäyttöä. Kaupungin tavoitteena on vähentää kaupungille tarpeetonta tilakantaa ja saada siten myös vähän lisätuloa. Tilakeskus määrittelee kaupungin omistuksessa olevien kohteiden myyntitavan ja myyntiehdot, kaavoituksessa asetetaan käytölle reunaehdot yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa. Kaavamuutoksessa rakennus on suojeltu (sr) ja viherympäristö tarkkaan rajattu säilytettäväksi. Esitetty ratkaisu osoittaa tontille useita käyttötarkoituksia, jotka mahdollistavat kiinteistön

kehittämisen, kunhan kaavan reunaehdot täyttyvät. Museo oli mukana kaavan valmisteluprosessissa, eikä enää ehdotusvaiheessa jättänyt lausuntoa. Tontin muuttaminen virkistysalueeksi ei olisi mahdollistanut kiinteistön myyntiä ja olisi ollut riski rakennuksen säilymiselle.

Kaavan päätöksentekoprosessissa tapahtui menettelyvirhe, joka havaittiin ja korjattiin valtuustoaloitteen jättämisen (14.3.2022) jälkeen. Kaava vietiin virheellisesti ensin vaikutukseltaan vähäisenä kaupunkiympäristölautakunnan päätettäväksi. Kun virhe oli havaittu, kaava vietiin uudestaan päätöksentekoon siten, että valtuusto teki uuden päätöksen kaavan hyväksymisestä 14.11.2022. Kaava sai lainvoiman 3.1.2023. Hollolankatu 12:n asemakaavan muutoksen ansiosta yli satavuotias rakennus voi pysyä käytössä ja sen luonnonläheinen miljöö voi säilyä. Etelä-Suomen Sanomat uutisoi rakennuksen myynnistä 29.11.2023.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: tiedoksi: asian valmistelijalle

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite: Valtuusto luo kaavoitukselle ja asemakaavan muutoksille mittarit tai eettiset ohjeet, jotka velvoittavat päättäjiä huomiomaan kaavoituksessa ja asemakaavan

muutoksissa aiempaa paremmin kaavoituksen kohteena olevan alueen sekä sen ympäristön luonto- ja historialliset arvot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 100

Liike Nyt Lahti -valtuustoryhmän järjestäytyminen

5138/00.00.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anu Valtavaara, p. 044 716 1416

Valmistelusihteeri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 16.09.2024

§ 314

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti."

Perusteluosa

Liike Nyt Lahti -valtuustoryhmä 2.9.2024:

"LIIKE NYT LAHTI

Valtuustoryhmän kokous 1.9.2024

Teams

Valtuustoryhmän järjestäytyminen.

Pasi Tuomaila on ilmoittanut, että hän luopuu Lahden kaupunginvaltuutetun tehtävästä paikkakunnalta muuton vuoksi. Tuomaila eronnut samalla Liike Nyt valtuustoryhmästä.

Valtuustoryhmän puheenjohtajana valtuustokauden loppuun asti jatkaa Niko Liukkonen. Varapuheenjohtajana/sihteerinä toimii Jari Pykäläinen.

Valtuustoryhmän neuvottelijoina toimivat kaikki valtuustoryhmän jäsenet."

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 101

Lahden kaupungin rakennusjärjestyksen hyväksyminen

2525/10.03.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Rakennuslupapäällikkö Markku Sivonen p. 050 383 6486

Kaupunkikuva-arkkitehti Armi Patrikainen p. 050 398 5114

Lupakäsittelijä Jaana Hovatov p. 044 482 0407

Päätös

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjaan merkittiin, että kaupunginhallitus oli 7.10.2024 (357 §) peruuttanut päätösehdotuksensa ja ottaa asian uudelleen käsiteltäväkseen, minkä vuoksi asia jätettiin käsittelemättä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Lahden kaupungin rakennusjärjestyksen "Rakennusjärjestys 2025" voimaan tulevaksi 1.1.2025 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ennen päätöksen lainvoimaisuutta.

Käsittely

Asiaan oli jaettu seuraava muutosmoniste:

"Kaupunginhallitus päätti tämänpäiväisessä kokouksessaan 7.10.2024 (357 §) peruuttaa päätösehdotuksensa ja ottaa asian uudelleen käsiteltäväkseen."

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 16.09.2024

§ 317

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Lahden kaupungin rakennusjärjestyksen "Rakennusjärjestys 2025" voimaan tulevaksi 1.1.2025 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ennen päätöksen lainvoimaisuutta."

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 03.09.2024

§ 71

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin kokouksessa tehdyillä muutoksilla liitteeseen "Lahden kaupungin rakennusjärjestys 2025 liitekarttoineen".

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää esittää Lahden kaupunginhallitukselle, että se esittää edelleen Lahden kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy Lahden kaupungin rakennusjärjestyksen "Rakennusjärjestys 2025" voimaan tulevaksi 1.1.2025 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ennen päätöksen lainvoimaisuutta.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä esittelijä teki seuraavat muutokset liitteeseen "Lahden kaupungin rakennusjärjestys 2025 liitekarttoineen":

s. 8 "Erityisestä syystä rakennuslautakunta rakennusvalvontaviranomainen voi kuitenkin sallia rakennusten sijoittamisen samalla tontilla lähemmäksikin toisiaan."

s. 9 "Niin ikään saadaan rakentaa naapuritontin rajalle, jos rakennus rakennetaan kiinni naapuritontin rakennukseen ja rakennuslautakunta rakennusvalvontaviranomainen katsoo rakennusten tällaisen sijoittamisen soveltuvan korttelin tarkoituksenmukaiseen rakentamiseen."

s.13 vesikatteen uusiminen tai katemateriaalin vaihtaminen. Mikäli kyseessä ~~ole suojeltu~~ on suojeltu tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus, muutos alkuperäisestä vaatii poikkeamisluvan.

s. 14 julkisivuväriytyksen muuttaminen. Mikäli kyseessä ~~ole suojeltu~~ on suojeltu tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus, muutos alkuperäisestä vaatii poikkeamisluvan.

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän tekemät muutokset liitteeseen "Lahden kaupungin rakennusjärjestys 2025 liitekarttoineen".

Perusteluosa

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 14 §:n mukaan jokaisessa kunnassa tulee olla rakennusjärjestys. Lahden kaupungin voimassa oleva rakennusjärjestys on hyväksytty Lahden kaupunginvaltuustossa 15.4.2013 § 54. Tämä rakennusjärjestys on tarkoitus korvata 1.1.2025 voimaantulevalla rakennusjärjestyksellä.

Rakennusjärjestyksen valmistelu ja hyväksyminen viedään läpi voimassa olevan lainsäädännön eli maankäyttö- ja rakennuslain rakennusjärjestystä koskevien pykälien ja menettelyjen mukaisesti. Sisällöllisesti rakennusjärjestys ottaa kuitenkin huomioon uuden rakentamislain, joka astuu voimaan 1.1.2025.

Rakennusjärjestysluonnoksesta ja -ehdotuksesta saatujen palautteiden sekä lausuntojen pohjalta on laadittu lopullinen Rakennusjärjestys 2025 (liitteenä), joka saatetaan kaupunginhallituksen kautta kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi. Kun valtuuston päätös on lainvoimainen, rakennusjärjestyksen voimaantulosta laaditaan asianmukainen kuulutus.

Valtuuston hyväksyttyä rakennusjärjestyksen se kumoaa Lahden kaupunginvaltuuston 15.4.2013 § 54 hyväksymän voimassaolevan rakennusjärjestyksen. Rakennusjärjestys 2025 tulee voimaan 1.1.2025 samaan aikaan voimaan tulevan uuden rakentamislain kanssa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Rakennusjärjestys on laadittu rakennusvalvonnan yhteistyöryhmässä ja siitä on pyydetty lausuntoja eri viranomaistahoilta.

Rakennusjärjestysluonnos on ollut nähtävillä 22.3.–22.4.2024. Saadun palautteen perusteella laadittiin rakennusjärjestysehdotus, jonka rakennus-

ja ympäristölupalautakunta päätti 14.5.2024 § 41 asettaa nähtäville 17.5.–20.6.2024. Nähtävilläoloaikana kuntien jäsenillä ja muilla osallisilla oli oikeus tehdä muistutus rakennusjärjestysehdotuksesta.

Nähtävilläoloaikana saapui neljä lausuntoa ja yksi muistutus. Näiden pohjalta tehtiin vähäisiä tarkennuksia rakennusjärjestykseen. Lisäksi rakennusvalvonnan sisäisessä työskentelyssä on tullut esiin pieniä selkeyttämistarpeita, jotka on huomioitu nyt hyväksyttäväksi esitettävään rakennusjärjestykseen. Muutokset eivät ole sisällöllisesti oleellisia, joten ehdotusta ei esitetä asetettavaksi uudestaan nähtäville.

Teknisinä korjauksina on korjattu viittaukset maantielakiin ja vastuumuseoon, muinaisjäännösrekisteriin sekä kulttuuriympäristöselvityksiin. Epäjohdonmukaisuuksia nimityksissä ja viittauksissa on muutoinkin korjattu. Joitakin ilmauksia on tarkennettu ja lauserakenteita korjattu ja täydennetty siten, että tekstin ymmärrettävyys paranee. Muun muassa vähäisten rakennelmien määritelmä on lisätty ja rakennelmien ja katosten sekä lämpöpumpun sijoittamista täsmennetty. Aitoja ja tukimuureja koskevia määräyksiä on täsmennetty ja selkeytetty, jotta näitä koskevat rajaukset olisivat lukijalle mahdollisimman yksiselitteisiä. Kyseiset kohdat on myös siirretty peräkkäin, jolloin rakennusjärjestyksen numerointi on kohdassa "3. Rakentaminen yleensä" muuttunut kohdasta "3.8 Tukimuurit ja pengerrykset" eteenpäin. Rakennusjärjestyksen voimaantuloa koskevaan kohtaan 12.4. on korjattu voimassa olevan lainsäädännön mukaiset viittaukset, koska rakennusjärjestyksen valmistelu ja hyväksyminen perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin.

Hämeen ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnossa huomautettiin muun muassa Maisematyöluvaa koskevan

kohdan osalta maa-ainesten väliaikaisen sijoittamisen kestosta ja teksti on tältä osin täsmennetty. Etäisyyksien osalta ELY-keskus huomautti, että maantien suoja-alueen leveys voi olla suurempikin kuin 20 metriä lähimmän ajoradan keskilinjasta, joten tältä osin etäisyys on täsmennetty vähimmäisetäisyydeksi. Lausunnossa esitettyä täsmennystä jätevesijärjestelmän koestamisesta ennen käyttöönottamista ei lisätty rakennusjärjestykseen. Kyseisen kohdan toteuttaminen edellyttäisi kohtuuttomia toimenpiteitä hankkeeseen ryhtyvältä suhteutettuna siihen, että jätevesijärjestelmä on vapautettu rakentamisluvasta. Hankkeeseen ryhtyvän vastuulla on aina kuitenkin huolehtia siitä, että jätevesijärjestelmä täyttää sille asetetut vaatimukset. Muilta osin rakennusjärjestykseen on otettu täsmennyksiä ELY-keskuksen lausunnosta.

Lahden museon / Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon lausunnon perusteella on täsmennetty rakennusjärjestyksessä käytettyjä nimityksiä ja tehty täydentäviä tarkennuksia rakennusjärjestyksen tekstiin.

Päijät-Hämeen liitolla ja Orimattilan kaupungin ympäristövaliokunnalla ei ollut huomautettavaa rakennusjärjestysehdotuksesta.

Yksityisen henkilön muistutuksessa oli hyviä huomioita, mutta näillä ei ollut rakennusjärjestyksen sisältöön vaikutuksia.

Rakennusjärjestyksen viittauksiin ja ohjeisiin lisätään linkitykset, kun rakennusjärjestys viedään lopulliseen muotoonsa verkkoon.

Sovelletut lainkohdat

Maankäyttö- ja rakennuslaki 15 §, 62 §, 65 §, 200 §, 202 §

Maankäyttö- ja rakennusasetus 6 §, 93 §, 94 §, 95 §

Muutoksenhaku: Kv: kunnallisvalitusosoitus

Toimenpiteet: Kh: kv

Kv: ote

- Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kirjaamo.hame(at)ely-
keskus.fi (lähetettävä mukana myös oheismateriaali)

- Maanmittauslaitos, asiakaspalvelu(at)maanmittauslaitos.fi

- Päijät-Hämeen liitto, toimisto(at)paijat-hame.fi

- rakennusvalvonta, asiakaspalvelu.rakennusvalvonta(at)lahti.fi

- Asikkala, kirjaamo(at)asikkala.fi

- Heinola, kirjaamo(at)heinola.fi

- Hollola, kirjaamo(at)hollola.fi

- Iitti, asiakaspalvelu(at)iitti.fi

- Orimattila, kirjaamo(at)orimattila.fi

Tiedoksi rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Kuulutus verkkosivuille (liitettynä rakennusjärjestys liitekarttoineen)

Kuulutus Uusi Lahti -lehteen

Säädöskokoelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kv: uudelleen käsittelyyn kh:een

Liitteet

- 2 Lahden kaupungin rakennusjärjestys 2025 liitekarttoineen

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 102

Lahden kaupungin lähidemokratiamallin arvioinnin tulokset 2024 ja muutosesitys kumppanuuspöytien toimintamallin rakenteisiin

3883/00.01.02.05/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Osallisuuskoordinaattori Tia Mäkinen, p. 044 769 8695

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää tehdä nykyiseen lähidemokratiamallin toimintarakenteeseen seuraavalle toimintakaudelle (2025–2027) perusteluosan mukaiset muutokset:

1. Suuralueet

Keskusta-alueeseen liitetään Teivaan satama-alue ja Ankkurin alue, joka rajautuu Niemenkatuun, Lahdenkatu/Saimaankatuun ja pohjoispuolella Ruoriniemenkatuun.

2. Jäsenmäärät ja -rakenne, varajäsenjärjestelmä

Avoimella hakumenettelyllä valitaan 20 jäsentä per pöytä ilman varajäsenjärjestelmää.

3. Luottamushenkilöpaikat

Kaupungin luottamushenkilöille ei ole ns. määräpaikkoja, mutta

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

luottamushenkilöt voivat edelleen hakea jäsenyyttä asuinalueensa toimikunnasta .

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 16.09.2024

§ 318

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto päättää tehdä nykyiseen lähidemokratiamallin toimintarakenteeseen seuraavalle toimintakaudelle (2025–2027) perusteluosan mukaiset muutokset:

1. Suuralueet

Keskusta-alueeseen liitetään Teivaan satama-alue ja Ankkurin alue, joka rajautuu Niemenkatuun, Lahdenkatu/Saimaankatuun ja pohjoispuolella Ruoriniemenkatuun.

2. Jäsenmäärät ja -rakenne, varajäsenjärjestelmä

Avoimella hakumenettelyllä valitaan 20 jäsentä per pöytä ilman varajäsenjärjestelmää.

3. Luottamushenkilöpaikat

Kaupungin luottamushenkilöille ei ole ns. määräpaikkoja, mutta

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

luottamushenkilöt voivat edelleen hakea jäsenyyttä asuinalueensa toimikunnasta.”

Käsittely

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Juha Rostedt ja kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Sonja Falk ilmoittivat esteellisyytensä (HL 28.1 § 5 k.) ja poistuivat asian käsittelyn ajaksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta, 11.09.2024

§ 64

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta merkitsee tiedoksi kumppanuuspöytien toiminnan arvioinnin tulokset. Samalla hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että valtuusto päättää tehdä nykyiseen lähidemokratiamallin toimintarakenteeseen seuraavalle toimintakaudelle (2025–2027) perusteluosan mukaiset muutokset:

1. Suuralueet

Keskusta-alueeseen liitetään Teivaan satama-alue ja Ankkurin alue, joka rajautuu Niemenkatuun, Lahdenkatu/Saimaankatuun ja pohjoispuolella

Ruoriniemenkatuun.

2. Jäsenmäärät ja -rakenne, varajäsenjärjestelmä

Avoimella hakumenettelyllä valitaan 20 jäsentä per pöytä ilman varajäsenjärjestelmää.

3. Luottamushenkilöpaikat

Kaupungin luottamushenkilöille ei ole ns. määräpaikkoja, mutta luottamushenkilöt voivat edelleen hakea jäsenyyttä asuinalueensa toimikunnasta.

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Lautakunnan 2. varapuheenjohtaja Marko Lindqvist ja varajäsen Sara Etola ilmoittivat olevansa esteellisiä. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 5 kohdan perusteella. Lindqvist ja Etola poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa

Kunnan tehtävä on edistää kunnan asukkaiden hyvinvointia (Kuntalaki 1 §) ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen on oltava päämäärän kunnan kaikessa toiminnassa. Kunnanvaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista esimerkiksi järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun (Kuntalaki 5 luku 22 §).

Kaupunki kehitti vuonna 2020 osallisuus- ja lähidemokratiamalliaan ja päätti vahvistaa asukkaiden ja toimijoiden osallisuutta, sillä osallisuus on yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin perusta. Osallisuusmallilla vahvistettiin myös kaupunkitasoista osallisuus- ja lähidemokratiatyötä, laajennettiin lähidemokratiaa kaupunkitasoiseksi sekä linjattiin kaupungin osallisuustoimintaa ja sen arviointia. Kaupunki halusi vahvistaa myös

kumppanuutta eri toimijoiden ja asukkaiden kanssa alueellisessa kehittämisessä sekä vahvistaa yhdistysyhteistyötä.

Kaupunginvaltuusto päätti (9.11.2020 91 §) neljän kumppanuuspöydän (toimikuntien) perustamisesta suuralueille sivistyksen palvelualueita mukaillen sekä päätti tehtävistä ja reunaehdoista. Toimikunnat eivät ole päätösvaltaisia, mutta niillä on toimintarahaa paikallis- ja asukastoiminnan tukemiseen.

Kumppanuuspöydät perustuvat vastavuoroiseen ja luottamukselliseen vuorovaikutukseen sekä tiiviiseen yhteistyöhön. Pöydät tukevat perinteistä päätöksentekoa ja toiminta on epäpoliittista.

Kumppanuuspöytien tehtävät ja jäsenistöt

Kumppanuuspöytien toiminnan tarkoituksena on kehittää tiiviissä yhteistyössä alueella toimivien yhteisöjen, toimijoiden, kuntalaisten ja kaupunkiorganisaation kanssa asukkaiden hyvinvointia ja alueiden elinvoimaa sekä edistää paikallista toimintaa, yhteistyötä, osallisuutta ja vuorovaikutusta.

Kumppanuuspöytien tehtävänä on:

- 1) antaa lausuntonsa tai kannanottonsa eri hallintokuntien tekemistä toimialueita koskevista merkittävistä suunnitelmista,
- 2) käydä vuoropuhelua ja osallistua esimerkiksi toimialueiden palveluiden kehittämiseen, ideointiin, määrärahojen kohdentamiseen, säästökohteiden valintaan ja päätöksentekoon kaupungin taloutta koskien yhdessä eri hallintokuntien sekä kaupungin yksiköiden kanssa,

3) järjestää ja mahdollistaa paikallisia asukastilaisuuksia, kansalaisten kuulemistilaisuuksia ja foorumeita toimialueellaan yhdessä kaupunkiorganisaation kanssa,

4) tehdä esityksiä kaupunginhallitukselle ja lautakunnille toimialueensa palvelujen toimivuuden, saatavuuden ja laadun kehittämiseksi,

5) edistää toimialueiden yhteisöllisyyttä, viihtyisyyttä, alueellista kehittämistä ja kulttuuria.

Kaupunginvaltuusto päätti lisäksi seuraavista reunaehdoista:

- kumppanuuspöydät rakennetaan esityksen mukaisesti kutsumalla kumppaneita alueella toimivista yhdistyksistä, järjestöistä, oppilaitoksista, yrityksistä, seurakunnista ja asukkaista,
- asukkaille ja toimijoille avataan mahdollisuus esittää halukkuutensa kumppanuuspöydän jäseneksi avoimella haulla,
- kumppanuuspöydät ja niiden jäsenistöt asetetaan kaupunginhallituksessa kahdeksi vuodeksi kerrallaan,
- kumppanuuspöytien jäsenistöt valitsevat keskuudestaan puheenjohtajat toimikaudeksi,
- kumppanuuspöytien poliittinen edustus perustuu vapaaehtoisuuteen siten, että luottamushenkilöt voivat ilmoittaa halukkuutensa jäsenyyteen asuinalueensa toimikuntaan,
- kumppanuuspöytiin voidaan valita vähintään 10 ja enintään 15 jäsentä ja varajäsentä

- kumppanuuspöytiin tulee varata kaksi määräpaikkaa kaupungin luottamushenkilöille sekä kokoonpanossa on huomioitava mahdollisimman hyvin tasapuolisuus ja edustavuus,
- kaupunginhallitus päättää jäsenistöt, tarkemmat tehtävät ja kumppanuuspöytien toimivallan asettaessaan toimikunnat.

Kaupunginhallitus asetti toimikunnat jäsenistöineen (23.8.2021 § 300) ensimmäiselle kaksivuotiskaudelle sekä toiselle toimikaudelle (5.6.2023 § 209) valtuuston päättämien reunaehtojen mukaisesti, jotka määrittivät lähidemokratiamallin rakenteen. Lahden kumppanuuspöytien toiminta kuitenkin käynnistyi suunniteltua myöhemmin syksyllä 2021.

Kumppanuuspöytätoimintamallin kokonaisarviointi

Ensimmäinen toimintakausi 2021–2023 ja nykyinen toimintakausi 2023–2025 ovat olleet uuden toimintatavan käynnistämistä, juurruttamista sekä Kerro Pois! –vuorovaikutusmallin kokeilua eri muodoissa asuinalueilla ja tapahtumissa. Kumppanuuspöydät ja alueet ovat erilaisia, ja niiden tarpeet ja toimintakulttuurit vaihtelevat. Yhteistyö on ollut tärkeää ja välttämätöntä kaupungin kehittämiseksi niin alueellisesti kuin kaupunkiorganisaation kanssa. Henkilöstökyselyn perusteella paikallistiedon saaminen suunnittelun tueksi on ollut ensiarvoisen tärkeää. Toimintamalli on tuonut toivottua ketteryyttä, joustavuutta ja pöydät ovat saaneet lyhyessä ajassa paljon aikaan. Lisäksi kumppanuuspöytien toiminta on ollut aktiivista alueilla.

Osallisuus ja hyvinvointipalveluiden henkilöstöstä on osoitettu jokaiselle kumppanuuspöydälle koordinaattori. Yksi koordinaattoreista on toiminut määräaikaisena kumppanuuspöydän toimintakauden 2023–2025 ajan. Jatkokausi 2025–2027 edellyttää määräaikaisen koordinaattorin tehtävän

jatkumista seuraavan toimintakauden ajan. Tämä ei kuitenkaan aiheuta lisäkustannuksia palveluyksikölle.

Lahden kaupunki toteutti vuonna 2023 kaupungin osallisuustoiminnan arviointitutkimuksen. Helsingin yliopiston tutkija Mikko Rask kommentoi myös kumppanuuspöytien toimintaa. Osallisuustoiminnan arviointiraportti on luettavissa kaupungin verkkosivuilla: lahti.fi/tiedostot/lahden-osallisuustoiminnan-arviointiraportti-2023/

Kevään 2024 aikana Lahden lähidemokratiamallia on arvioitu kaupungin toteuttamana ja näkemyksiä on saatu laajasti eri kohderyhmistä vajaan kahden toimintakauden perusteella. Tämän esityksen perusteena olevat aineistot ja kyselyiden tulokset on toimitettu kokouksen oheismateriaaleihin. Liitteenä on Lähidemokratiamallin arvioinnin tulosten johtopäätökset vuodelta 2024.

Toimintamallin rakenteet ja muutosehdotukset

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan näkemystä toivotaan ennen kuin reunaehtoihin kohdentuva muutosesitys viedään kaupunginvaltuustolle. Toimintamallin rakenteisiin ja reunaehtoihin esitetään seuraavat muutokset perusteluineen:

1. suuralueet ja kumppanuuspöytien määrä

Esitetään, että keskusta-alueeseen liitetään Teivaan satama-alue ja Ankkurin alue, joka rajautuu Niemenkatuun, Lahdenkatu/Saimaankatuun ja pohjoispuolella Ruoriniemenkatuun. Muutosesitys kartta-alueeseen on liitteenä. Perusteluina ovat molempien alueiden ja ydinkeskustan kulkuyhteys sekä luontainen palveluiden ja toiminnan tuottaminen osana keskustan toimintaa. Muutosta on myös toivottu kyselyiden ja asukaspalautteen perusteella.

Ei esitetä muita muutoksia suuraluejakoihin, sillä jokainen alue on monimuotoinen ja jäsenistöjen on mahdollista toimia nykyisillä alueilla. Lisäksi alueet ovat hyvin erilaisia, joten paikallistoiminnan ja näkökulman saamisen kannalta toiminta on helpommin koordinoitavissa nykyisellä määrällä. Myöskään taloudellisista ja henkilöstöressursseista ei voida lisätä suuralueita tai pöytien määriä. Alueellinen paikallistuntemuksen saaminen, paikallisidentiteetin ja yhteisöllisyyden vahvistaminen sekä toiminnan tarkoitus mahdollistuu nykyisellä suuraluejaolla.

Esitetään, että ei muutosta kumppanuuspöytien määrään.

2. jäsenmäärät ja -rakenne, varajäsenjärjestelmä

Esitetään valittavaksi avoimella hakumenettelyllä 20 jäsentä per pöytä ilman varajäsenjärjestelmää. Muutoksella halutaan saada monipuolinen, aktiivinen jäsenistö, sitouttaa paremmin jäseniä sekä tehdään kustannussäästöjä. Lähidemokratiassa kaikki edustavat eri asuinalueita ja toimijoita, ja sen vuoksi saadaan laajaa näkökulmaa. Edustuspaikat ovat tasavertaisia. Varajäsenjärjestelmälle ei ole tarvetta, koska ei ole edustuksellisia, poliittisia jäsenpaikkoja. Tällä muutoksella ei heikennetä demokratiaa vaan haetaan sitoutuneita ja aktiivisia kaupunkilaisia toimintaan. Edelleen tarjotaan nykyisille kumppanuuspöytien edustajille mahdollisuutta hakea jatkokaudelle ja varataan paikkoja enintään puolet jäsenistöistä.

3. luottamushenkilöpaikat

Esitetään, että kaupungin luottamushenkilöille ei ole ns. määräpaikkoja, mutta luottamushenkilöt voivat edelleen hakea jäsenyyttä asuinalueensa toimikunnasta. Jäsenyys perustuu vapaaehtoisuuteen.

Kumppanuuspöytien itsearviointissa pidetään tärkeänä kumppanuutta ja vuoropuhelua päättäjien sekä nuorisovaltuuston kanssa. Suora

paikallisdemokratia ei ole poliittista toimintaa, joten määräpaikkoja ei nähdä toiminnan luonteen kannalta välttämättöminä.

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päättää osaltaan esityksen puoltamisesta kaupunginvaltuustolle. Muihin kaupunginvaltuuston päättämiin reunaehtoihin ei esitetä muutoksia.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: ote tiedoksi: Pia Haverinen, Maikki Suhonen, Heikki Turunen, Sanna Virta, Lahden kumppanuuspöydät

Liitteet

- 3 Liite_Lähidemokratiamallin arvioinnin tulosten johtopäätökset 2024
- 4 Liite_Keskustan alue_esitys2024

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 103

Talousarviomuutoksia vuoden 2024 talousarvioon

5016/02.00.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 383 6502

Laskentapäällikkö Kati Helin p. 044 716 1059

Controller Katja Markkola p. 050 383 6456

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2024 talousarvion sitovat määrärahat ja tuloarviot, korkotulot ja -menot, muut rahoitustulot ja -menot, investointitulot ja -menot sekä rahoitusosa ovat perusteluosassa esitettyjen muutosten jälkeen 1.9.2024 alkaen seuraavat:

Käyttötalousosa

Lisätään konsernihallinnon tuloja 1,8 milj. euroa ja vähennetään menoja 5,0 milj. euroa.

Lisätään Lahden Tilakeskus -taseyksikön tuloja 2,3 milj. euroa ja vähennetään menoja 8,1 milj. euroa.

Lisätään elinvoiman palvelualueen tuloja 0,9 milj. euroa ja vähennetään menoja 1,0 milj. euroa.

Lisätään sivistyksen palvelualueen tuloja 0,1 milj. euroa ja menoja 1,0 milj. euroa.

Vähennetään kaupunkiympäristön palvelualueen tuloja 1,3 milj. euroa ja lisätään menoja 0,1 milj. euroa.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

Konsernihallinto

- KV ja KH, kaupunginjohtaja sekä konsernihallinnon vastuualue (ent. konsernipalvelut), tuloarvio 7 866 700 euroa ja määräraha 44 153 300 euroa
- Maa-alueiden myyntivoitot ja -tappiot, ei sitova tuloarvio 3 720 000 euroa
- Lahden Tilakeskus -taseyksikkö, tilikauden yli-/alijäämä ilman käyttöomaisuuden myyntivoittoja ja -tappiota, ylijäämä 3 866 900 euroa

Elinvoiman palvelualue

- Kasvupalvelut-vastuualue, toimintakate -8 855 500 euroa

Sivistyksen palvelualue

- Palvelualueen yhteiskustannukset -vastuualue, toimintakate -1 380 600 euroa
- Lasten ja nuorten kasvun vastuualue, määräraha 216 988 300 euroa
- Osallisuuden ja tiedon vastuualue, osaaminen, määräraha 20 943 900 euroa
- Osallisuuden ja tiedon vastuualue, Wellamo-opisto, toimintakate - 3 200 100 euroa
- Osallisuuden ja tiedon vastuualue, osallisuus, määräraha 9 482 700 euroa
- Liikunnan ja kulttuurin vastuualue, liikunta ja kulttuuri, määräraha 34 796 000 euroa
- Liikunnan ja kulttuurin vastuualue, kaupunginmuseo, toimintakate -6 983 400 euroa

- Liikunnan ja kulttuurin vastuualue, kv-urheilutapahtumat, toimintakate
-324 300 euroa

Kaupunkiympäristön palvelualue

- Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä, tuloarvio 26 736 500 euroa ja määräraha 37 246 000 euroa

Tuloslaskelmaosa

Vähennetään yhteisöverotuloarviota 3,5 milj. euroa. Muutoksen jälkeen verotuloarvio on 283 741 000 euroa.

Lisätään valtionosuustuloarvioon 0,8 milj. euroa. Muutoksen jälkeen valtionosuusarvio on 76 958 800 euroa.

Lisätään korkotuloihin 1,7 milj. euroa ja vähennetään korkomenoja 1,8 milj. euroa. Lisätään muihin rahoitustuloihin 1,7 milj. euroa.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

- Korkotulot ja -menot, nettositovuus -4 649 900 euroa
- Muut rahoitustulot ja -menot, nettositovuus 4 280 300 euroa

Investointiosa

Lisätään kiinteän omaisuuden investointituloja 1,6 milj. euroa. Lisätään talonrakennuksen investointituloja 0,1 milj. euroa ja vähennetään investointimenoja 11,0 milj. euroa. Vähennetään arvopapereiden ja osuuksien investointimenoja 1,0 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Kiinteä omaisuus, investointitulot ei sitova 9 720 000 euroa
- Talonrakennus, investointitulot ei sitova 2 023 000 euroa

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

- Talonrakennus, investointimenot 43 735 000 euroa
- Arvopaperit ja osuudet, investointimenot 500 000 euroa

Rahoitusosa

Vähennetään antolainojen lisäyksiä 29,0 milj. euroa ja lisätään antolainojen vähennyksiä 19,9 milj. euroa. Vähennetään pitkäaikaista lainanottoa 94,0 milj. euroa.

Esitetyt muutokset päivitetään tarvittavin osin käyttösuunnitelmiin.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 23.09.2024

§ 326

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2024 talousarvion sitovat määrärahat ja tuloarviot, korkotulot ja -menot, muut rahoitustulot ja -menot, investointitulot ja -menot sekä rahoitusosa ovat

perusteluosassa esitettyjen muutosten jälkeen 1.9.2024 alkaen seuraavat:

Käyttötalousosa

Lisätään konsernihallinnon tuloja 1,8 milj. euroa ja vähennetään menoja 5,0 milj. euroa.

Lisätään Lahden Tilakeskus -taseyksikön tuloja 2,3 milj. euroa ja vähennetään menoja 8,1 milj. euroa.

Lisätään elinvoiman palvelualueen tuloja 0,9 milj. euroa ja vähennetään menoja 1,0 milj. euroa.

Lisätään sivistyksen palvelualueen tuloja 0,1 milj. euroa ja menoja 1,0 milj. euroa.

Vähennetään kaupunkiympäristön palvelualueen tuloja 1,3 milj. euroa ja lisätään menoja 0,1 milj. euroa.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

Konsernihallinto

- KV ja KH, kaupunginjohtaja sekä konsernihallinnon vastuualue (ent. konsernipalvelut), tuloarvio 7 866 700 euroa ja määräraha 44 153 300 euroa
- Maa-alueiden myyntivoitot ja -tappiot, ei sitova tuloarvio 3 720 000 euroa
- Lahden Tilakeskus -taseyksikkö, tilikauden yli-/alijäämä ilman käyttöomaisuuden myyntivoittoja ja -tappiota, ylijäämä 3 866 900 euroa

Elinvoiman palvelualue

- Kasvupalvelut-vastuualue, toimintakate -8 855 500 euroa

Sivistyksen palvelualue

- Palvelualueen yhteiskustannukset -vastuualue, toimintakate -1 380 600 euroa
- Lasten ja nuorten kasvun vastuualue, määräraha 216 988 300 euroa

- Osallisuuden ja tiedon vastuualue, osaaminen, määräraha 20 943 900 euroa
- Osallisuuden ja tiedon vastuualue, Wellamo-opisto, toimintakate -3 200 100 euroa
- Osallisuuden ja tiedon vastuualue, osallisuus, määräraha 9 482 700 euroa
- Liikunnan ja kulttuurin vastuualue, liikunta ja kulttuuri, määräraha 34 796 000 euroa
- Liikunnan ja kulttuurin vastuualue, kaupunginmuseo, toimintakate -6 983 400 euroa
- Liikunnan ja kulttuurin vastuualue, kv-urheilutapahtumat, toimintakate -324 300 euroa

Kaupunkiympäristön palvelualue

-Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä, tuloarvio 26 736 500 euroa ja määräraha 37 246 000 euroa

Tuloslaskelmaosa

Vähennetään yhteisöverotuloarviota 3,5 milj. euroa. Muutoksen jälkeen verotuloarvio on 283 741 000 euroa.

Lisätään valtionosuustuloarvioon 0,8 milj. euroa. Muutoksen jälkeen valtionosuusarvio on 76 958 800 euroa.

Lisätään korkotuloihin 1,7 milj. euroa ja vähennetään korkomenoja 1,8 milj. euroa. Lisätään muihin rahoitustuloihin 1,7 milj. euroa.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

- Korkotulot ja -menot, nettositovuus -4 649 900 euroa
- Muut rahoitustulot ja -menot, nettositovuus 4 280 300 euroa

Investointiosa

Lisätään kiinteän omaisuuden investointituloja 1,6 milj. euroa. Lisätään talonrakennuksen investointituloja 0,1 milj. euroa ja vähennetään investointimenoja 11,0 milj. euroa. Vähennetään arvopapereiden ja osuuksien investointimenoja 1,0 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- Kiinteä omaisuus, investointitulot ei sitova 9 720 000 euroa
- Talonrakennus, investointitulot ei sitova 2 023 000 euroa
- Talonrakennus, investointimenot 43 735 000 euroa
- Arvopaperit ja osuudet, investointimenot 500 000 euroa

Rahoitusosa

Vähennetään antolainojen lisäyksiä 29,0 milj. euroa ja lisätään antolainojen vähennyksiä 19,9 milj. euroa. Vähennetään pitkäaikaista lainanottoa 94,0 milj. euroa.

Esitetyt muutokset päivitetään tarvittavin osin käyttösuunnitelmiin.

Samalla ~~kaupunginhallitus~~ kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Pöytäkirjanpitäjä on korjannut päätösehdotuksen viimeistä lausetta kokouksen jälkeen hallintolain 51 §:n nojalla (muu selvä virhe)

Perusteluosa

Vuoden 2024 talousarvioon esitetään tehtäväksi muutoksia, joihin liittyen on tehty päätöksiä talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Esitetyt käyttötalouden muutokset lisäävät toimintatuloja 3,7 milj. euroa ja vähentävät toimintamenoja 11,4 milj. euroa. Muutokset parantavat toimintakatetta 15,1 milj. euroa. Esitetyt tuloslaskelmaosan muutokset vähentävät verorahoituksen arviota 2,7 milj. euroa ja lisäävät rahoitustulojen ja -menojen arviota 5,2 milj. euroa. Muutokset parantavat vuosikatetta 17,6 milj. euroa. Muutosten jälkeen vuosikate on 16,9 milj. euroa. Esitetyt muutokset vähentävät poistotason arviota 1,0 milj. euroa. Muutokset parantavat tilikauden tulosta ja tilikauden yli-/alijäämää 18,6 milj. euroa. Muutosten jälkeen tilikauden tulos on -37,3 milj. euroa ja tilikauden alijäämä on -37,2 milj. euroa.

Sitovuustasojen muutokset sekä päivitettyt tulos- ja rahoituslaskelmat on esitetty liitteissä.

Käyttötalousosa

Konsernihallinto

Kaupunginjohtaja: järjestelyvaraerävarauksen purkaminen

Esitetään vähennettävän menoja 1,70 milj. euroa. Talousarvion valmistelussa varauduttiin vuonna 2024 tuleviin palkkaratkaisuihin ja varattiin niitä varten kaupunkitasoinen määräraha kaupunginjohtajalle (ent. konsernipalvelut). Talousarvion muutoksessa esitetään niiden kohdentamista palvelualueille.

KV ja KH, kaupunginjohtaja ja konsernihallinnon vastuualue (ent.

konsernipalvelut): korvaukset vaalien järjestämisestä ja menosäästöt

Esitetään lisättävän tuloja 0,20 milj. euroa ja vähennettävän menoja 3,30 milj. euroa. Kaupunginhallitus on kokouksessaan 15.4.2024 § 150 päättänyt edellyttää kaupunginjohtajaa tuomaan kaupunginhallitukselle esityksen vuoden 2024 käyttötaloustoimia koskevien tavoitteiden ja toimenpiteiden valmistelussa. Konsernihallinnon valmistuneen toteumaennusteen

perusteella esitetään lisättäväksi 0,20 milj. euroa tuloja perustuen vaalien järjestämisestä saataviin korvauksiin. Menosäästöjä syntyy ennusteen mukaan Kevan tasausmaksusta 0,59 milj. euroa ja Kiinteistö Oy Hansaparkin korjausvastikkeesta 1,05 milj. euroa. Lisäksi menoja säästyy toteutumatta jääneestä Lahti Energia Oy:n myyntiselvityksestä 0,7 milj. euroa, ICT-palveluista 0,51 milj. euroa ja tasaisesti muista palvelujen ostoista 0,45 milj. euroa.

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot: ennuste myyntivoittokertymästä

Esitetään lisättäväksi tuloja 1,60 milj. euroa. Valmistuneen ennusteen perusteella kertaluonteisia maa-alueiden myyntivoittoja kertyisi vuoden aikana talousarvion tuloarviota enemmän. Tuloarvio ei ole kaupunginvaltuuston nähden sitova.

Lahden Tilakeskus

Konserni- ja tilajaosto päätti 9.9.2024 § 80 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Lahden Tilakeskuksen käyttötalouden tuloja lisätään 2,27 milj. euroa Suurhalli-Messuhallin ostopöytäkirjan lisäntyneiden vuokratulojen vuoksi ja kertaluonteisten rakennusten myyntivoittojen vuoksi, menoja vähennetään 8,10 milj. euroa inflaation ja kustannusten nousun pysähtymisen, ylläpidon, poistojen ja rahoitusmenojen vähenemisen vuoksi.

Elinvoiman palvelualue

Elinvoima- ja työllisyysjaosto päätti 9.9.2024 § 67 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että kasvupalvelujen tuloja lisätään 0,9 milj. euroa ja menoja vähennetään 1,0 milj. euroa maahanmuuttotyön laskennallisten korvausten ja

menosäästöjen sekä strategisten kehittämishankkeiden ja projektitoiminnan vuoksi.

Sivistyksen palvelualue

Sivistyslautakunta päätti 13.8.2024 § 82 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että sivistyslautakunnan alaisten yksiköiden menoja vähennetään yhteensä 0,41 milj. euroa perustuen vuoden 2024 käyttösuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden uudelleen käsittelyyn.

Sivistyslautakunta päätti 10.9.2024 § 95 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että sivistyslautakunnan alaisten yksiköiden menoja lisätään yhteensä 1,16 milj. euroa perustuen järjestelyvaraerien vaikutukseen.

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päätti 14.8.2024 § 59 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan alaisten yksiköiden tuloja vähennetään 0,02 milj. euroa ja menoja vähennetään 0,11 milj. euroa perustuen vuoden 2024 käyttösuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden uudelleen käsittelyyn. Lahden kaupunginorkesteri ja Lahden kaupunginteatteri -taseyksiköiden menojen vähennys huomioidaan vähentämällä kaupungin avustusta.

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta sivistyslautakunta päätti 11.9.2024 § 67 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan alaisten yksiköiden tuloja lisätään 0,08 milj. euroa ja menoja lisätään 0,36 milj. euroa perustuen järjestelyvaraerien vaikutukseen. Lahden kaupunginorkesteri ja Lahden kaupunginteatteri -taseyksiköiden järjestelyvaraerien menojen lisäys katetaan lisäämällä kaupungin avustusta.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 11.9.2024 § 101 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle että kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä sitovuuden tuloja vähennetään 1 334 100 euroa johtuen poistojen sisäisen laskutuksen prosessimuutoksesta ja menoja lisätään 104 400 euroa perustuen järjestelyvaraerien vaikutukseen kaupunkiympäristön palvelualueelle.

Tuloslaskelmaosa

Verotulot

Esitetään vähennettäväksi yhteisöverotuloarviota 3,5 milj. euroa perustuen ennusteisiin. Vuoden 2024 verotulot ovat toteutuneet arvioiden mukaisesti. Kuntaliiton veroennusteessa yhteisöveron loppuvuoden kertymän odotetaan heikentyvän selvästi. Oletuksen taustalla on valtiovarainministeriön viimeisin ennuste, joka ennustaa yrityksille selvästi heikompaa vuotta.

Valtionosuudet

Esitetään lisättäväksi valtionosuusarviota 0,8 milj. euroa perustuen valtiovarainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön tekemiin uusiin päätöksiin valtionosuuksista. Uusien päätösten perusteella vähennetään peruspalvelujen valtionosuusarviota 0,66 milj. euroa, lisätään opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusarviota 1,84 milj. euroa, vähennetään verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen arviota 0,01 milj. euroa sekä vähennetään verotulomenetysten korvausarviota 0,37 milj. euroa.

Korkotulot ja -menot

Esitetään lisättäväksi korkotuloihin 1,7 milj. euroa perustuen odotettua maltillisempaan korkojen laskuun, mikä on ollut suotuisaa talletuksista ja maksuliikennetileistä saatujen korkotuottojen kannalta.

Esitetään vähennettäväksi korkomenoja 1,8 milj. euroa perustuen kaupunginvaltuuston 20.5.2024 § 63 hyväksymään toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmaan, jossa on linjattu rahoitusmenojen alentaminen ja lainakannan pienentäminen jo vuonna 2024.

Korkotulojen ja -menojen esityksissä on huomioitu konserni- ja tilajaoston esitys Lahden Tilakeskuksen korkomenojen vähentämisestä 0,6 milj. eurolla.

Korkotulojen ja -menojen muutokset parantavat tilikauden tulosta 3,5 milj. euroa.

Muut rahoitustulot ja -menot

Esitetään lisättäväksi muihin rahoitustuloihin 1,7 milj. euroa perustuen konsernin ulkopuolisilta yhtiöiltä saatuihin osinkoihin.

Muiden rahoitustulojen ja -menojen muutos parantaa tilikauden tulosta 1,7 milj. euroa.

Investointiosa

Kiinteä omaisuus

Esitetään lisättäväksi kiinteän omaisuuden investointituloja 1,6 milj. euroa perustuen kertaluonteisiin maa-alueiden myyntivoittoihin. Investointitulot ei ole sitova taso.

Talonrakennus

Konserni- ja tilajaosto päätti 9.9.2024 § 80 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Lahden Tilakeskuksen talonrakennuksen investointimenoja vähennetään 11,0 milj. euroa talonrakennusohjelman muutoksen vuoksi (KTJ 17.6.2024 § 62). Esitetään lisättäväksi talonrakennusinvestointien tuloa 0,13 milj. euroa perustuen kertaluonteisiin myyntivoittoihin ja -tappioihin. Talonrakennusinvestointien sitova taso on investointimenot.

Arvopaperit ja osuudet

Esitetään vähennettäväksi arvopapereiden ja osuuksien investointimenoja 1,0 milj. euroa perustuen arvioitua pienempiin arvopapereiden ja osuuksien investointimenoihin.

Rahoitusosa

Antolainat

Esitetään vähennettäväksi antolainojen lisäyksiä 29,0 milj. euroa perustuen arvioitua pienempiin tytäryhtiöiden rahoitustarpeisiin.

Esitetään lisättäväksi antolainojen vähennyksiä 19,9 milj. euroa. Lisäys perustuu Lahti Energia Oy:n kokonaisuudessaan takaisinmaksamaan 20.12.2018 nostettuun 10 milj. euron pääomalainaan ja puolittain takaisinmaksettuun 22.12.2017 nostettuun 20 milj. euron pääomalainaan.

Lainanotto, pitkäaikaiset lainat

Esitetään vähennettäväksi pitkäaikaista lainanottoa 94,0 milj. euroa perustuen kaupunginvaltuuston 20.5.2024 § 63 hyväksymään toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmaan, jossa on linjattu rahoitusmenojen alentaminen ja lainakannan pienentäminen jo vuonna 2024.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: Kv: ote talouspalvelut

Kv: ote konsernihallinto, elinvoiman palvelualue, sivistyksen palvelualue,
kaupunkiympäristön palvelualue, talouspalvelut, BDO Audiator Oy:
minna.ainasvuori@bdo.fi

Liitteet

- 5 Tulos- ja rahoituslaskelmat 1.9.2024
- 6 Sitovien tasojen muutokset 1.9.2024

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 104

Asemakaavan muutosehdotus A-2897d, Aleksanterinkatu 12, Keski-Lahti (Keskustalo)

17391/10.02.01.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaavoitusarkkitehti Tuomas Helin, p. 044 482 6337

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2897d.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä valtuutetut Kalle Aaltonen ja Tuija Saloranta ilmoittivat olevansa esteellisiä. Esteellisyys todettiin kuntalain 97.1 §:n mukaisesti. Aaltonen ja Saloranta poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Keskustelun kuluessa valtuutettu Toni Putula teki seuraavan muutosehdotuksen:

”§104 Keskustalon kaava - kaava hyväksytään ilman sr-merkintää.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Toni Putula mm. valtuutettu Francis McCarronin kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Toni Putulan muutosehdotusta, äänestävät ei.

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 31 valtuutettua ja valtuutettu Putulan muutosehdotusta 25 valtuutettua, yhden valtuutetun äänestäessä tyhjää ja kahden valtuutetun ollessa esteellisenä poissa. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 104 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 23.09.2024

§ 332

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän kokouksessa muuttaman päätösehdotuksen:

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2897d."

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Asemakaavan muutosehdotus on alkuperäisen kaavaehdotuksen A-2897:n mukainen sisältäen sr-merkinnän. Alkuperäiseen kaavaehdotukseen A-2897 lisätään käsittelyhistoria ja nimetään teknisesti uudestaan A-2897d:ksi.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2897b."

Käsittely

Asiaan oli julkaistu muutosmoniste 20.9.2024 (liitteenä).

Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen ilmoitti esteellisyytensä (HL 28.1 § 5 k.) ja poistui käsittelyyn ajaksi. Asian käsittelyyn osallistui hänen sijastaan varajäsen Nina Kallijärvi.

Käsittelyn aikana esittelijä muutti päätösehdotustaan kuulumaan seuraavalla tavalla:

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2897d."

Asemakaavan muutosehdotus on alkuperäisen kaavaehdotuksen A-2897:n mukainen sisältäen sr-merkinnän. Alkuperäiseen kaavaehdotukseen A-2897 lisätään käsittelyhistoria ja nimetään teknisesti uudestaan A-2897d:ksi.

Kaupunginhallituksen III varapuheenjohtaja Toni Putula teki seuraavan muutosehdotuksen:

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2897c."

Muutosehdotus A-2897c ei sisällä sr-merkintää.

Kaupunginhallituksen jäsen Mira Nieminen kannatti muutosesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu esittelijän

päätösehdotuksesta poikkeava muutosesityksen, jota ei voida hyväksyä

yksimielisesti, vaan asiasta tulee äänestää. Puheenjohtaja teki seuraavan

äänestys ehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat

esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat III

varapuheenjohtaja Putulan muutosesitystä äänestävät EI. Äänestysesitys

hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 5 JAA-ääntä (Sairomaa, Kaikkonen,

Kallijärvi, Talja, Hildén) ja 5 EI-ääntä (Lampinen, Ratia, Nieminen Mira,

Rantanen, Putula). Puheenjohtaja totesi esittelijän pohjaehdotuksen

tulleen hyväksytyksi puheenjohtajan ratkaisevalla äänellä. Äänestyslista on

päätöksen liitteenä.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 11.09.2024

§ 105

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti esittelijän päätösehdotuksesta

poiketen, että asemakaavan muutosehdotuksesta poistetaan maininta sr-

merkinnästä.

Kaupunkiympäristölautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2897b."

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Helminen Juha

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää muuttaa 26.04.2023 tekemäänsä päätöstä § 39 siten, että asemakaavan muutosehdotus A-2897b sisältää sr-merkinnän.

Kaupunkiympäristölautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2897b."

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä puheenjohtaja McCarron teki seuraavan muutosesityksen päätösehdotukseen: sr-merkintä poistetaan päätösehdotuksesta. Il varapuheenjohtaja Sorsa kannatti tehtyä muutosesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeavan esitys, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat puheenjohtaja McCarronin muutosesitystä, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 5 JAA-ääntä (Mikko Lindroos, Ville Nikkilä, Tomi Sairomaa, Anneli Viinikka ja Ville Hälinen) ja 5 EI-ääntä (Minerva Kastehelmi, Maarit Tuomi, Anita Närhi, Tuomas Sorsa ja Francis McCarron). Äänestyslista otettiin pöytäkirjan liitteeksi.

Puheenjohtaja totesi puheenjohtajan muutosesityksen tulleen hyväksytyksi puheenjohtajan äänellä.

Esittelijä jätti eriävän mielipiteensä merkittäväksi pöytäkirjaan.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 26.04.2023 § 39 asettaa asemakaavan muutosehdotuksen A-2897 julkisesti nähtäville ilman kaavaehdotuksessa alun perin ollutta sr-merkintää. Kaupunkiympäristölautakunta päätti samalla, että mikäli mahdolliset muistutukset eivät anna muuhun aihetta, lautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen: "Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2897."

Kaavaehdotus oli nähtävänä 1.6.–3.7.2023 kaupungin verkkosivuilla ja paperikopiona Palvelutorin Lahti-Pisteellä sekä pääkirjastossa.

Viranomaisilta pyydettiin lausuntopyynnöt lautakunnan hyväksymästä kaavamutosehdotuksesta 3.8.2023 mennessä. Ehdotuksesta jätettiin kaksi (2) lausuntoa ja yksi (1) muistutus.

Kaupunkiympäristölautakunta käsitteli saatuja lausuntoja ja muistutuksia kokouksessaan 20.3.2024 kokousasian § 37 "Muut asiat" yhteydessä

esittelijän selostuksen pohjalta. Viranomaisten lausuntojen ja kiinteistönomistajan muistutuksen johdosta kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä suojelumerkinnän palauttamisen. Päätös sr-merkinnän palauttamisesta jäi kuitenkin merkitsemättä kaupunkiympäristölautakunnan pöytäkirjaan, eikä päätös näin ollen syntynyt hallintomenettelyssä edellytetyllä tavalla.

Kaupunginhallitus käsitteli kaavaehdotus 19.08.2024 § 287 ja päätti esittää kaupunginvaltuustolle kaavan hyväksymistä ilman sr-merkintää. Havaittuaan menettelyvirheen kaupunkiympäristölautakunnan pöytäkirjassa, kaupunginhallitus päätti 2.9.2024 § 309 peruuttaa kaupunginvaltuustolle tekemänsä päätösehdotuksen ja palauttaa asian menettelyvirheen johdosta kaupunkiympäristölautakunnan uudelleen käsiteltäväksi. Kaupunginvaltuusto jätti 2.9.2024 kokouksensa asialistalla olleen asian käsittelemättä (KV 2.9.2024 § 90).

Lausunnot ja muistutus

Ehdotuksesta jätettiin kaksi (2) lausuntoa ja yksi (1) muistutus, joka on hakijalta Kiinteistö Oy Lahden keskustalo itseltään. Näiden sisältö on tiivistetty alle. Lausunnot ja muistutus löytyvät selostuksen liitteistä kokonaisuudessaan.

Hämeen ELY-keskus 28.06.2023

ELY-keskus ei puolla kaavaehdotuksen hyväksymistä koska asemakaavaehdotus ei toteuta sitä ohjaavan yleiskaavan tavoitteita (MRL42§) eikä täytä asemakaavan sisältövaatimuksia (MRL 54 §).

Lahden kaupungin museo 03.08.2023

Asemakaavan vaikutusten arvioinnista säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 1 §:ssä. Näiltä osin kaavaehdotus ei vastaa lain sille asettamia vaatimuksia. Museo ei puolla asemakaavan hyväksymistä ilman suojelumerkintää.

Kiinteistö Oy Lahden keskustalo 08.05.2023

Omistaja ja hakija Kiinteistö Oy Lahden keskustalo, on valmistellut asemakaavan muutosta pitkään yhdessä kaupungin kanssa ja hakijan esittämät toiveet täyttyvät kaavatyössä. Omistaja toivoo, ettei kaavamuutosta enää pitkitettäisi päätöksenteossa, eikä sr-merkintää poistettaisi ehdotuksesta.

Yhteenvetona viranomaiset ja hakija Kiinteistö Oy Lahden keskustalo itse suhtautuivat kriittisesti Kaupunkiympäristölautakunnassa tehtyyn päivitykseen poistaa sr-merkintä, joka oli viranomaisten ja hakijan kanssa yhteistyössä etukäteen harkittu.

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 26.04.2023

§ 39

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä päätösehdotuksen siten, että kaavan sr-merkintä poistetaan.

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Honkanen Petri

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää asettaa asemakaavan muutosehdotuksen A-2897 julkisesti nähtäville.

Mikäli mahdolliset muistutukset eivät anna muuhun aihetta, lautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2897.”

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Tomi Sairomaa esitti, että asia palautetaan valmisteluun. Jäsen Mikko Lindroos kannatti tehtyä palautusesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty kannatettu, asian käsittelyn keskeyttävä esitys, on asiassa äänestettävä. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavanlaisen äänestusehdotuksen: Ne, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Sairomaan palautusehdotusta äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestystavaksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä (Minerva Kastehelmi, Maarit Tuomi, Ida Rantanen, Tuomas Sorsa, Anita Närhi ja Francis McCarron) ja 4 EI-ääntä (Mikko Lindroos, Ville Nikkilä, Tomi Sairomaa ja Anneli Viinikka). Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi, että asian käsittelyä jatketaan.

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Tuomas Sorsa teki seuraavanlaisen muutosesityksen: ”Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä päätösehdotuksen siten, että kaavan sr-merkintä poistetaan.” Jäsen Minerva Kastehelmi kannatti tehtyä muutosesitystä.

Puheenjohtaja tiedusteli lautakunnalta, voidaanko Sorsan muutosesitys hyväksyä yksimielisesti, vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan. Lautakunta hyväksyi yksimielisesti Sorsan muutosesityksen.

Perusteluosa

Lahden kaupungin Keski-Lahden (1.) kaupunginosan korttelin 10 tonttia 4 koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2897 Aleksanterinkatu 12, Keskustalo.

Yksityisen aloitteesta on laadittu asemakaavan muutos Keski-Lahden (1.) kaupunginosan korttelin 10 tontille 4.

Tiivistelmä

Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa Keskustalon nykyisestä rakennusoikeudesta 30% asuinkäyttöön ja suojella Keskustalon rakennus sr-merkinnällä, kieltää sen purkamisen ja edellyttää korjaus- ja muutostöiden yhteydessä ottamaan arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset arvot huomioon.

Yhteensä Keskustalon rakennusoikeus 15 000 kem² ja tehokkuusluku 4,41.

Lahden kaupunkistrategian (KV 14.3.2022 § 35) mukaisesti kaava mahdollistaa kilpailukykyisen toimintaympäristön ja kaupungin kasvun.

Kaava edistää vuoden 2023 kärkihanketta 3. Elävä Lahti elävöittämällä kaupungin keskustaa Lahden kaupunkistrategian (KV 14.3.2022 § 35) mukaisesti.

Kaavatilanne

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa alue on keskustatoimintojen aluetta (C). Merkinnällä osoitetaan kaupunkitasoisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen sekä asumisen alueita niihin liittyvine liikennealueineen ja puistoineen.

Aleksanterinkadun asuin- ja liikerakennukset sisältyvät Päijät-Hämeen maakuntakaavan kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden luetteloon.

Asemakaava on valmisteltu oikeusvaikutteisen Lahden läntisten osien osayleiskaavan Y-202 mukaisesti ja suunnitteluala on siinä keskustatoimintojen aluetta (C-1). Maiseman ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä vaalitaan ja rakentamisen laatuun kiinnitetään erityistä huomiota. Yksityiskohtaisemmissa suunnitelmissa tulee ottaa huomioon kulttuurihistorialliset selvitykset ja Lahden arkkitehtuuripoliittinen ohjelma.

Aleksanterinkatu sisältyy Lahden läntisten osien osayleiskaavan arvokohdeluetteloon osana Lahden keskustan arvorajauksista. Yleiskaavaa tarkistetaan rullaavasti valtuustokausittain.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on K-alue, eli liike- ja toimistorakennusten korttelialue.

Vaikutusten arviointi

Kaavamuutoksella ei ole olennaisia vaikutuksia kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön sekä rakennettuun ympäristöön.

Kaupunkikuvan ja kulttuuriperinnön kannalta merkittävät rakennukset Keskustalo suojellaan kaavamuutoksella. Keskustalon olevat toiminnot päivitetään kaavamerkinnöissä vastamaan nykyistä tilannetta ja tulevaisuuden mahdollisia tarpeita, niin että nykyisestä 15 000 kem² rakennusoikeudesta 30% sallitaan asuinkäyttöön. Keskustalon 7. kerros on jo sallittu rakentamiselle ja entisen Hotelli Mustan Kissan asuinhuoneistot on muutettu poikkeusluvalla asuinkäyttöön Vapaudenkadun puolella.

Kaavamuutoksen vaikutus luontoon ja luonnon ympäristöön ei ole merkittävä.

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa:

Keskustalon suojeleminen sr-merkinnällä ja 30 % asumisen määrän mahdollistaminen on ollut aikaisemmin esillä osana Aleksanterin ylikulkusillan kaavaa A-2794. Keskustalon sr-merkintää ja asumisen 30% mahdollistamista kohtaan ei tullut muistutuksia edeltäneessä kaavaprosessissa A-2794.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi asemakaavan A-2794 muutosehdotuksen julkisesti nähtäville 16.12.2021 (§ 85).

Kaavaehdotus A-2794 oli nähtävänä 30.12.2021–7.2.2022 kaupungin verkkosivuilla ja paperikopioina Palvelutorin Lahti-Pisteessä ja pääkirjastossa. Annetuissa muistutuksissa ei ollut huomautettavaa Keskustalon osalta.

Nykyinen vain Keskustaloa koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2897 tuli vireille omana kaavanaan Lahden kaavoituskatsauksen yhteydessä maaliskuussa 2023. A-2897 kaavaluonnos oli nähtävillä 30.3.-16.4.2023 kaavatyön verkkosivuilla, sekä Palvelutorin Lahti-pisteessä ja pääkirjastossa.

Lausuntoja kolme kappaletta, eikä niissä ollut huomautettavaa.

Mielipiteitä tuli ja yksi ja siinä Lahden yrittäjät piti kaavamuutosta positiivisena asiana ja 30% asumisen mahdollistamisen monipuolistaessa tilojen käyttöä.

Luonnosvaiheen lausunnot ja mielipiteet ovat kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä.

Lausunnoilla ja mielipiteillä ei ole vaikutusta kaavaehdotuksen sisältöön.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Maankäyttösopimus: Asemakaavan muutoksesta on laadittu maankäyttösopimus.

Muutoksenhaku

Hallintovalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle, asemakaavat

Toimenpiteet

Kh: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä muistutuksen tekijöille, kv

Kv: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä hakijalle, ote pöytäkirjasta ilman liitteitä muistutuksen tekijöille, ote pöytäkirjasta ilman liitteitä sitä pyytäneille kunnan jäsenille, sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY –keskukselle.

Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta.

Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus,
sähköisesti:

kuulutus Hämeen ELY -keskus,

kuulutus + kartta Hämeen Maanmittauslaitos,

kuulutus + kartta Päijät-Hämeen liitto,

kuulutus kaupunkiympäristön palvelualueen kaupunkisuunnittelu

Liitteet

- 7 A-2897d Kaavaehdotuskartta
- 8 A-2897d Kaavaselostus ja seurantalomake
- 9 A-2897b Osallistumis- ja arviointisuunnitelma KV
- 10 A-2897 Luonnosvaiheen lausunnot
- 11 A-2897 Luonnosvaiheen mielipide
- 12 A-2897 Asemakaavahakemus

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

- 13 ÄÄNESTYSLISTA 26.4.2023 § 39
- 14 A-2897b Ehdotusvaiheen lausunnot
- 15 A-2897b Ehdotusvaiheen muistutus
- 16 Äänestyslista_KYLA_11092024_105
- 17 Korjausmoniste 332 §
- 18 Äänestyslista KH 23.9.2024 § 332
- 19 Äänestysluettelo KV 7.10.2024 § 104 muutosehdotus Putula

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 105

Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024-2035 hyväksyminen

2869/00.05.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho p. 040 595 4543

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteen 1 mukaisen valtiosopimuksen ja Lahden kaupunkiseudun välisen Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024–2035 ja valtuuttaa kaupunginjohtajan tekemään tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia sopimukseen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.09.2024

§ 346

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteen 1 mukaisen valtiosopimuksen Lahden kaupunkiseudun välisen Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024–2035 ja valtuuttaa kaupunginjohtajan tekemään tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia sopimukseen."

Käsittely

Kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Sonja Falk ilmoitti esteellisyytensä (HL 28.1 § 4 k.) ja poistui asian käsittelyn ajaksi.

Perusteluosa

Valtio solmii suurimpien kaupunkiseutujen kanssa maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksia (MAL). Ensimmäinen Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimus vuosille 2021-2031 allekirjoitettiin 14.9.2021. MAL-sopimus päivitetään neljän vuoden välein.

Päivitetty MAL-sopimus vuosille 2024-2035 on nyt valmis eri osapuolten hyväksyttäväksi. Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksen osapuolia ovat Lahti, Heinola, Hollola, Orimattila, Asikkala, Iitti, Kärkölä ja Päijät-Hämeen liitto, sekä valtiolta Ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA.

Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion yhteistä sitoutumista seudun kehittämistä koskeviin osapuolten yhteisiin tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sopimuksen toimenpiteet luovat edellytyksiä seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja -investointien sekä maankäytön yhteensovittamiselle. MAL-sopimuksella edistetään Lahden seudun kestävästä kasvusta kehittämällä valtion ja kuntien yhteistyönä vähäpäästöistä ja kestävästä yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää ja siihen liittyviä investointeja, elinkeinoelämän elinvoimaisuutta, liikenneturvallisuutta, liikennejärjestelmän digitalisaatiota sekä tarpeita vastaavaa asuntokaavoitusta ja -tuotantoa. Tavoitteena on myös torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asuntokannan monipuolisuutta.

Lahden kaupunkiseudun tavoitteena on toimia kansallisesti ja kansainvälisesti kunnianhimoisena edelläkävijänä hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamisessa. Päijät-Hämeen maakunnan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030, ja Lahden seutu jatkaa Lahden Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021-teemojen kehittämistä. MAL-sopimuksen toimenpiteiden tavoitteena on tukea seudun hiilineutraaliustavoitteita.

Sopimuksessa on kuvattu tavoitetilat vuodelle 2035, kehityspolut tavoitetilan saavuttamiseksi ja tarvittavat toimenpiteet vuosille 2024–2027 tavoitteisiin pääsemiseksi. Sopimus päivitetään neljän vuoden välein. Sopimukseen on sisällytetty keskeisimmät ja vaikuttavimmat maankäyttöä, asumista ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskevat toimenpiteet, jotka edellyttävät kuntien keskinäistä tai kuntien ja valtion yhteistyötä. Sopimuksen toteutumisen kannalta on tärkeää, että myös kuntien ja valtion muut kehittämistoimet tukevat sopimuksen tavoitteiden toteutumista.

Sopimus on luonteeltaan aiesopimus.

Varsinaisia toimenpiteitä sopimus sisältää yhteensä 41 kappaletta jaoteltuna seuraaviin neljään teemaan:

- Seudullinen suunnittelu ja tietopohja
- Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä,
- Asuminen ja elinympäristön laatu,
- Elinvoimainen Lahden kaupunkiseutu.

Sopimuksessa on seuraavia taloudellisesti keskeisiä Lahden kaupunkiseutua koskevia toimenpiteitä:

Valtio osoittaa yhteensä 10 miljoonaa euroa vuosina 2025-2028 valtion väyläverkon pieniin yhteisrahoitteisiin parantamishankkeisiin. Näillä yhteisrahoitteisilla hankkeilla edistetään liikenneturvallisuutta, kestävästä liikkumista ja yhdyskuntarakennetta sekä muita MAL-sopimuksen tavoitteita. Hankekokonaisuus rahoitetaan valtion ja kuntien kesken kustannusjaolla 50/50. Edistettävistä hankkeista sovitaan jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä seudun kuntien, Väyläviraston, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Päijät-Hämeen liiton yhteistyönä osana MAL-sopimuksen toimeenpanoa. Rahoitusta voidaan käyttää myös Lahden matkakeskuksen seudullisen liityntäpysäköintiratkaisun toteuttamiseen sekä Lahden kaupungin Pippon elinkeinoelämän alueen liikennejärjestelyihin.

Valtio avustaa Lahden seudun julkisen henkilöliikenteen palveluita 5,8 miljoonalla eurolla sopimuskaudella 2024–2027. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa tässä sopimuksessa esitettyjä joukkoliikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä.

Valtio kohdentaa kaupunkiseudulle valtion tukemaa asuntotuotantoa kaupunkiseutusuunnitelmassa tunnistetuille tulevaisuuden kasvualueille, keskustoihin ja kestävästä liikkumisesta kannalta hyville sijainneille.

Valtio toteuttaa valtatielle 12 Mankala-Tillola-hankkeen. Valtion osuus on korkeintaan 92 miljoonaa euroa, josta 30 miljoonaa euroa rahoitetaan MAL-sopimuksen rahoituksella. Iitin kunnan osuus on 1,6 miljoonaa euroa. Valtion rahoituksen ehtona hankkeelle on MAL-sopimuksen syntyminen. Hanke käynnistetään vuonna 2025.

Lisäksi yhdessä edistetään mm. ratakäytäväselvitystä Savon oikoradan linjauksesta, esisuunnitelman laadintaa Tuuliharjan liittymästä ja Lentoradan suunnittelua.

Sopijaosapuolet sitoutuvat yhdessä edistämään sopimuksen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. MAL-sopimus tulee voimaan, kun kaupunkiseudun valtuustot ja valtioneuvosto ovat sen hyväksyneet ja se on kaikkien osapuolten taholta allekirjoitettu. Valtion rahoitustoimenpiteet edellyttävät eduskunnan päätöstä.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: Ympäristöministeriö, Päijät-Hämeen liitto, sopimusosapuolina olevat kunnat

Liitteet

20 Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimusehdotus 2024-2035

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 106

Hallintosäännön muuttaminen

1523/00.01.01.00/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anu Valtavaara, p. 044 7161 416

Hallintopäällikkö Risto Uotila, p. 050 398 5501

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä

1. liitteenä olevat hallintosäännön tekstit, jotka tulevat voimaan 1.6.2025 alkaen ja
2. perusteluosan kohdassa 2 esitetyt periaatelinjaukset, joiden pohjalta laaditut hallintosäännön määräykset tuodaan päätettäväksi myöhemmin, ja jotka tulevat voimaan 1.6.2025.
3. liitteenä olevat luottamushenkilöiden palkkiosäännöt 1.6.2025 alkaen,
4. liitteenä olevat luottamushenkilöiden palkkiosäännöt 1.1.2025 alkaen, ja
5. liitteenä olevat kaupunginvaltuustoa koskevat säännöt 1.1.2025 alkaen.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää, että uuden luottamushenkilöorganisaation toimivuudesta toteutetaan välitarkastelu 1.6.2025 alkavan valtuustokauden puolivälissä.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Pertti Arvaja teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Palkkiosääntö

2 § Kokouspalkkiot

1. Kaupunginvaltuusto ja sen valiokunnat, kaupunginhallitus sekä tarkastuslautakunta: muutos 150 €
2. Lautakunnat: muutos: 120 €
3. Muut johtokunnat ja toimikunnat:

Poistetaan: ‘Kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat saavat tämän palkkiosäännön 4 §:n mukaisten vuosipalkkioidensa lisäksi kokouspalkkiot yksinkertaisina.’

4 § Vuosipalkkiot

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja: muutos 7.200 €

Kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja: muutos 4.500 €

Valtuustoryhmän puheenjohtaja: muutos 120 €/valtuutettu

11 § Palkkioiden taso

Poistetaan: ‘Palkkiot sidotaan yleiseen ansiotasoindeksiin vuoden 2027 alusta alkaen ja pyöristykset tehdään lähimpään täyteen euroon. Indeksien mukainen tarkastus palkkioihin tehdään kahden vuoden välein valtuuston toimikauden puolivälissä ja lopussa.’”

Ehdotusta kannatettiin.

Keskustelun kuluessa valtuutettu Juha Tapiola teki seuraavan muutosehdotuksen:

"4 § vuosipalkkiot

Poistetaan: 'Kaupunginhallituksen varapuheenjohtajille maksetaan hallintosäännössä ja jäljempänä määriteltyjen tehtävien hoitamisesta 30.000 euron suuruinen vuosipalkkio, josta kuukausittain maksetaan 1/12 osa (2.500 euroa). Vuosipalkkio sisältää korvauksen 8 §:ssä mainituista ansionmenetyksistä ilman erillistä selvitystä.'

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Pertti Arvaja valtuutettu Tuija Salorannan kannattamana ja valtuutettu Juha Tapiola valtuutettu Tuija Salorannan kannattamana olivat tehneet tehnyt edellä mainitut kannatetut muutosehdotukset.

Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Arvajan muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Arvajan muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 50 valtuutettua ja valtuutettu Arvajan muutosehdotusta 8 valtuutettua, yhden valtuutetun ollessa poissa. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 106 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Tapiolan muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Tapiolan muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 49 valtuutettua ja valtuutettu Tapiolan muutosehdotusta 9 valtuutettua, yhden valtuutetun ollessa poissa. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 106 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.09.2024

§ 348

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Käsittely

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen teki hylkäsesityksen kokouspalkkioiden nostamisen osalta. Hylkäsesitystä ei kannatettu. Puheenjohtaja totesi hylkäsesityksen rauenneen.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä

1. liitteenä olevat hallintosäännön tekstit, jotka tulevat voimaan 1.6.2025 alkaen ja
2. perusteluosan kohdassa 2 esitetyt periaatelinjaukset, joiden pohjalta laaditut hallintosäännön määräykset tuodaan päätettäväksi myöhemmin, ja jotka tulevat voimaan 1.6.2025.
3. liitteenä olevat luottamushenkilöiden palkkiosäännöt 1.6.2025 alkaen,
4. liitteenä olevat luottamushenkilöiden palkkiosäännöt 1.1.2025 alkaen, ja
5. liitteenä olevat kaupunginvaltuustoa koskevat säännöt 1.1.2025 alkaen.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää, että uuden luottamushenkilöorganisaation toimivuudesta toteutetaan välitarkastelu 1.6.2025 alkavan valtuustokauden puolivälissä."

Perusteluosa

Tausta

Hallintosäännön luottamustoimielinten organisaatiota koskeviin määräyksiin ehdotetaan muutoksia osana laajempaa uudistusta. Erityisesti toimielinten väliset tehtäväsiirrot sisältävät merkittäviä periaatteellisia linjauksia, joita ei vielä voida sisällyttää hallintosääntöön, ja jotka edellyttävät jatkovalmistelua. Toimielinorganisaation rakenne vaikuttaa myös siihen, millainen virkaorganisaatorakenne on tarkoituksenmukainen. Mahdollisista muutoksista neuvotellaan yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa. Esitys tehtävien jakautumisesta toimielinten ja viranhaltijoiden välillä tuodaan myöhemmin päätettäväksi kokonaisuutena.

1. Muutokset kaupungin luottamustoimihenkilöorganisaatioon Toimielimet ja jäsenmäärät

Lahden kaupungin luottamushenkilötoimielimistä ja niiden jäsenmääristä määrätään hallintosäännön yleisten määräysten 2 §:ssä. Toimielimiin ehdotetaan muutoksia 1.6.2025 alkaen siten, että kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaosto ja konserni- ja tilajaosto sekä sivistyksen palvelualueen hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta lakkautetaan, ja elinvoiman palvelualueelle perustetaan uusi hyvinvointi- ja elinvoimalautakunta.

2 § Luottamushenkilöorganisaatio

Kaupunkiorganisaatio jakautuu elinvoiman, sivistyksen, ja kaupunkiympäristön palvelualueisiin, konsernihallintoon sekä mahdollisiin taseyksikköihin.

<i>organisaatio</i>	<i>toimielin</i>	<i>jäsen- määrä</i>
konserni- hallinto	- kaupunginvaltuusto	59
	- tarkastuslautakunta	11
	- kaupunginhallitus	11
	- keskusvaalilautakunta	5
	- vaalilautakunnat	
	- vaalitoimikunnat	
elinvoiman palvelualue	- hyvinvointi- ja elinvoimalautakunta	11
sivistyksen palvelualue	- sivistyslautakunta	11
	- Wellamo-opiston johtokunta	9
kaupunki- ympäristön palvelualue	- kaupunkiympäristölautakunta	11
	- rakennus- ja ympäristölupalautakunta	9
	- Lahden seudun jätelautakunta	13
	- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta	14

Toimielimien jäsenmäärät on esitetty yllä taulukossa.

Tarkastuslautakunnan jäsenten määrää vähennetään kolmestatoista yhteentoista. Kaupunginhallitukseen, sivistyslautakuntaan ja kaupunkiympäristölautakuntaan valitaan aiemman kymmenen jäsenen

sijasta yksitoista jäsentä. Hyvinvointi- ja elinvoimalautakunnan jäsenmäärä on myös yksitoista. Rakennus- ja ympäristölupalautakunnan jäsenmäärä vähennetään kymmenestä yhdeksään. Muut jäsenmäärät pysyvät ennellaan. Hallintosääntöön lisätään tarkennus, että edellä taulukossa esitetyt jäsenmäärät sisältävät myös toimielinten puheenjohtajat. Jäsenmäärät muutetaan parittomiksi, jotta äänet eivät yksittäisten kokousasioiden käsittelyssä äänestettäessä mene tasan. Ratkaisu parantaa päätöksenteon demokraattisuutta.

Puheenjohtajamallin käyttöönotto

Kuntalain 31 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan valtuustolla on mahdollisuus päättää, että kaupunginhallituksen jäseniä voidaan valita lautakuntien tai valiokuntien puheenjohtajiksi (ns. puheenjohtajamalli). Nyt esitettävässä mallissa kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat toimivat kolmen keskeisen lautakunnan puheenjohtajina. Tämä parantaa tiedonkulkua ja yhteistyötä kaupunginhallituksen ja lautakuntien välillä.

Puheenjohtajamallin selkeyttämiseksi keskeisimmät toimielinten puheenjohtajistoja koskevat säännökset kootaan hallintosäännön yleisten määräysten 2 §:ään, ja puheenjohtajiston jäsenmääriä koskevat säännökset poistetaan toimielimiä koskevista erillissäännöistä. Puheenjohtajien tehtäviä koskevat ja muut määräykset säilytetään erillissäännöissä.

Hallintosäännön yleisten määräysten 2 §:ään lisätään seuraava määräys:

Kaupunginvaltuustolle valitaan puheenjohtaja ja kaksi tai kolme varapuheenjohtajaa. Kaupunginhallitukselle valitaan puheenjohtaja, jonka tehtävä on kokoaikainen ja kolme varapuheenjohtajaa, joiden tehtävät ovat puolipäiväisiä. Kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat toimivat hyvinvointi- ja elinvoima-, sivistys- sekä kaupunkiympäristölautakuntien puheenjohtajina. Hyvinvointi- ja elinvoima-, sivistys- sekä kaupunkiympäristölautakuntiin valitaan

kuhunkin yksi varapuheenjohtaja. Muihin lautakuntiin valitaan puheenjohtaja ja yksi varapuheenjohtaja.

Vähintään puolet lautakuntien varsinaisista jäsenistä, mukaan lukien puheenjohtajisto, tulee olla varsinaisia valtuutettuja tai valtuustoryhmään kuuluvia kaupunginvaltuuston esityslistan saavia varavaltuutettuja. Muut jäsenet voivat olla vaaleissa kannatusta saaneita muita henkilöitä.

Kaupunginhallituksen edustus lautakunnissa

Koska kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat toimivat hyvinvointi- ja elinvoima-, sivistys- sekä kaupunkiympäristölautakuntien puheenjohtajina, kaupunginhallitus ei enää määrää erillistä edustajansa näihin lautakuntiin. Kaupunginhallitus määrää edelleen edustajansa osallistumaan puhe- ja läsnäolo-oikeudella seudullisiin joukkoliikennelautakunnan ja jätelautakunnan kokouksiin.

2. Periaatelinjaukset, joista säädetään tarkemmin jatkovalmistelussa

Seuraavat toimielinten tehtävien siirtoa koskevat periaatelinjaukset tulevat ohjaamaan hallintosäännön muuttamisen jatkovalmistelua. Varsinaiset hallintosääntökirjaukset tuoda päätöksentekoon loppuvuodesta 2024.

Lakkautettavan elinvoima- ja työllisyysjaoston tehtävät (kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa ja elinvoiman palvelualueetta koskevien erillissääntöjen 3 § ja toimivaltataulukko sekä muita määräyksiä) siirretään strategisten eli laaja-alaisten ja linjaavien asioiden osalta kaupunginhallitukselle ja muiden asioiden osalta perustettavalle hyvinvointi- ja elinvoimalautakunnalle.

Lakkautettavan konserni- ja tilajaoston tehtävät (kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa ja elinvoiman palvelualueita koskevien erillissääntöjen 4 § ja toimivaltataulukko sekä muita määräyksiä) siirretään kaupunginhallitukselle. Tehtäviä voidaan siirtää myös muille lautakunnille, mikäli se asian jatkovalmistelussa todetaan tarkoituksenmukaiseksi, kuitenkin niin, että kaupunginhallitukselle jäävät strategiset konserni- ja tila-asiat. Konserniasioiden poliittinen vetovastuu on kaupunginhallituksen sillä varapuheenjohtajalla, jonka vetovastuulla on kaupunkiympäristölautakunta.

Kaupunginhallitus tulee käsittelemään jaostoilta sille siirtyviä strategisia asioita omana näihin asioihin keskittyvänä kokouspäivänään

Lakkautettavan hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan tehtävät (sivistyksen palvelualueita koskevien erillissääntöjen 3 § ja toimivaltataulukko sekä muita määräyksiä) siirretään muille toimielimille. Tehtävien siirtoa koskevaa tarkastelua jatketaan tarkoituksenmukaisen toimielinten välisen työnjaon saavuttamiseksi. Kaupunginhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden toimivaltarajoja täsmennetään erillissääntöjen teksteissä ja toimivaltataulukkoissa hallintosäännön myöhemmässä muutosvaiheessa.

3. Muutokset luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskeviin erillissääntöihin

Nykyiset luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskevat erillissäännöt (jatkossa palkkiosääntö) ovat olleet voimassa vuodesta 2016 alkaen. Nyt esitettävässä palkkioiden tarkastuksessa on huomioitu yleisen kustannustason nousu edellisen tarkistuksen jälkeen sekä vertailu muiden vastaavan kokoisten kaupunkien palkkioiden nykyiseen tasoon.

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen sekä tarkastuslautakunnan kokouspalkkioita korotetaan 170 euroon (nyk. 150€) ja lautakuntien kokouspalkkioita 140 euroon (nyk. 120€) 1.6.2025 alkaen. Muiden toimikuntien ja johtokuntien kokouspalkkioita ei koroteta (nyk. 120€).

2 § Kokouspalkkiot

Kaupungin toimielinten ja niiden jaostojen kokouksista suoritetaan seuraavat kokouspalkkiot:

1.
Kaupunginvaltuusto ja sen valiokunnat,
kaupunginhallitus sekä tarkastuslautakunta 170 €
2.
Lautakunnat:
keskusvaalilautakunta,
hyvinvointi- ja elinvoimalautakunta,
sivistyslautakunta,
kaupunkiympäristölautakunta,
rakennus- ja ympäristölupalautakunta,
Lahden seudun jätelautakunta,
Lahden seudun joukkoliikennelautakunta,
vaalilautakunta 140 €
3.
Muut johtokunnat ja toimikunnat
johtokunnat
toimikunnat 120 €

Valtuuston puheenjohtajan vuosipalkkiota korotetaan 9 000 euroon (nyk. 7 200€).

Kokopäiväisen kaupunginhallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio 60 000 euroa pysyy ennallaan. Kaupunginhallituksen varapuheenjohtajille maksetaan vuosipalkkio, joka on puolet kaupunginhallituksen puheenjohtajan palkkiosta eli 30 000 euroa.

Resurssoidut puheenjohtajat eli kaupunginhallituksen puheenjohtajisto saavat vuosipalkkioidensa lisäksi kokouspalkkiot yksinkertaisina, eli puheenjohtajana toimimisesta ei suoriteta palkkion korotusta 50 prosentilla kuten palkkiosäännön 2 §:ssä muuten määrätään.

Valtuustoryhmän puheenjohtajalle maksettavaa palkkiota korotetaan 135 euroon per valtuutettu vuodessa (nyk. 120€/valtuutettu/vuosi).

Valtuustoryhmille maksettavaa tukea linjataan korotettavan 1 100 euroon per valtuutettu vuodessa (nyk. 1 000€/valtuutettu/vuosi).

Kaupunginhallituksen 6.3.2023 tekemän päätöksen § 75 "Valtuustoryhmien toiminnan tukemisen periaatteet" mukaan vuosittaisen tuen määrästä päätetään talousarvion yhteydessä.

Luottamustoimipalkkioiden korotus aiheuttaa kustannusten nousua, jota tasapainotetaan tarkastelemalla kokouksien, seminaarien ja iltakoulujen määrää, jota kalenteroidaan pienemmäksi. Periaatelinjausta noudatetaan mahdollisuuksien mukaan jo kevään 2025 kokousaikataulujen suunnittelussa.

Jotta palkkiot seuraisivat jatkossa normaalia kustannuskehitystä, palkkiosääntöön lisätään uusi 11 §, jonka mukaan palkkiot sidotaan yleiseen ansiotasoindeksiin vuoden 2027 alusta alkaen ja pyöritykset tehdään lähimpään täyteen euroon. Indeksien mukainen tarkastus palkkioihin tehdään tämän jälkeen kahden vuoden välein eli valtuuston toimikauden puolivälissä ja lopussa (toukokuu), siten että tarkastetut palkkiot tulevat voimaan seuraavana syksynä (syksy 2027, syksy 2029 seuraavan valtuuston aloittaessa).

11 § Palkkioiden taso

Palkkiot sidotaan yleiseen ansiotasoindeksiin vuoden 2027 alusta alkaen ja pyöritykset tehdään lähimpään täyteen euroon. Indeksien

mukainen tarkastus palkkioihin tehdään kahden vuoden välein valtuuston toimikauden puolivälissä ja lopussa.

4. Muutokset vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien palkkioihin

Oikeusministeriö on ohjekirjeessään VN/17690/2024 suositellut, että kunnan on syytä ylläpitää vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenen sekä vaalitoimitsijan tehtävän houkuttelevuutta esimerkiksi varmistamalla, että tehtävästä maksettava palkkio vastaa tehtävän vaativuutta. Yleinen kustannustason nousu ja inflaatio ja muihin kaupunkeihin tehty vertailu huomioiden vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien palkkioita esitetään muutettavaksi 1.1.2025 alkaen siten, että vaalilautakuntien ja -toimikuntien puheenjohtajien palkkiota korotetaan 400 euroon (nyk. 275€), vaalilautakuntien ja -toimikuntien varapuheenjohtajien palkkiota korotetaan 350 euroon (nyk. 200€) ja vaalilautakuntien ja -toimikuntien jäsenen sekä varajäsenen palkkiota korotetaan 300 euroon (nyk. 200€). Uudet palkkiot olisivat voimassa kevään 2025 kunta- ja aluevaalien aikana.

Luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskevien erillissäntöjen 5 §:

5 § Vaalilautakuntien palkkiot

Keskusvaalilautakunnan jäsenelle ääntenlaskentakokouksesta sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan puheenjohtajalle ja jäsenelle suoritetaan kultakin toimituspäivältä seuraavan suuruiset palkkiot, joihin sisältyy korvaus vaalitoimituksen päätyttyä suoritettavasta laskentatehtävästä

vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan puheenjohtaja	400 €
vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan varapuheenjohtaja	350 €
vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsen ja varajäsen	300 €

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan ja jäsenen sekä kotiaänestystä toimittavan vaalitoimikunnan jäsenen osalta ei enää määrätä hallintosäännössä erikseen, vaan heihin sovelletaan mitä vaalilautakuntien ja -toimikuntien puheenjohtajista, varapuheenjohtajista, jäsenistä ja varajäsenistä määrätään.

Kustannusten nousua tasapainotetaan sillä, että äänestysalueita on vähennetty 31:stä 23:een. Palkkioiden korotuksen ja vaalilautakuntien määrän vähentämisen jälkeen kustannukset kasvavat noin 14 150 euroa aiempaan nähden.

5. Lisäys kaupunginvaltuustoa koskeviin sääntöihin: talousarviovaikutteista valtuustoaloite

Useilla valtuustoaloitteilla on toteutettaessa vaikutuksia talousarvioon. Kannatettava valtuustoaloite saattaa jäädä vaille toteutusta, koska sille ei ole varattu määrärahaa. Tästä syystä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, että sellaiset valtuustoaloitteet joiden toteuttamisella olisi vaikutusta talousarvioon, tuodaan kokonaisuutena arvioitavaksi talousarvioprosessin yhteydessä. Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskeviin sääntöihin esitetään lisättäväksi uusi 9 a §:

9 a § Talousarviovaikutteinen aloite

Valtuutetun aloite, joka koskee määrärahan ottamista seuraavan vuoden talousarvioon, on talousarviovaikutteinen aloite. Vuosittain toukokuun loppuun mennessä saapuneiden talousarviovaikutteisten aloitteiden toteuttamismahdollisuudet arvioidaan talousarviovalmistelun yhteydessä. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle vastauksen toteutukseen etenevistä talousarviovaikutteisista aloitteista talousarviosta päätettäessä.

Valtuutetun suositellaan jo aloitetta tehdessään toteavan, että aloite koskee määrärahan ottamista seuraavalle vuodelle ja että aloite tulee käsitellä talousarvioprosessin yhteydessä.

Lautakunnat tekevät palvelualueen kehukseen liittyvän talousarvioseminaarin yhteydessä linjaukset kannatettavista aloitteista. Toteutettavat aloitteet käydään läpi palvelualueen syksyn talousarvioseminaarin yhteydessä ja ne esitetään palvelualueen talousarvioesityksessä.

Jatkovalmistelu

Toimielinten välistä tehtäväjakoja ja viranhaltijoiden toimivaltaa tullaan tarkentamaan seuraavassa hallintosäännön muutosvaiheessa loppuvuodesta 2024. Elinvoiman palvelualueelle laaditaan omat erillissäännöt ja toimivaltataulukko irrottamalla ne ”kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa ja elinvoiman palvelualueita koskevista erillissäännöistä”. Elinvoiman palvelualueen tehtäviä tarkennetaan huomioiden erityisesti työllisyyspalvelujen siirrosta valtiolta kaupungille 1.1.2025 aiheutuva säädöstarve. Samaan aikaan astuvat voimaan myös rakentamislain muutokset, jotka edellyttävät muutoksia kaupunkiympäristön palvelualueen erillissääntöihin.

Hallintosäännön muutosehdotuksen hyväksymisen jälkeen tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi päivitykset konserniohjeen hallituspaikkoja ja palkkioita koskeviin linjauksiin. Konserniyhtiöiden hallituspaikkojen lukumäärä palautetaan vastaamaan pääosin valtuustokauden 2017—2021 lukumäärää kuitenkin siten, että jäsenmäärä on yhdeksän (Lahti Energia), seitsemän tai viisi sisältäen strategisiin konserniyhtiöihin valittavat kaksi ns. ulkopuolista hallituksen jäsentä. Mikäli

yhtiöön valitaan kaksi ns. ulkopuolista hallituksen jäsentä, heidän tulee edustaa keskenään vastakkaisia sukupuolia. Konserniohjeen kokouspalkkiota tarkistetaan. Lisäksi viranhaltijoiden palkkiosäännön päivitys tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi samojen periaatteellisten linjausten mukaisesti kuin tässä esitetyt muutosehdotukset.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: Muutosten julkaisu säädöskokoelmassa luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskevien erillissääntöjen 5 §:än ja kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 a §:n osalta 1.1.2025, päätöksen ote Provincia/luottamustoimipalkkiot

Liitteet

- 21 Hallintosäännön tekstit 1.6.2025 alkaen_muutokset näkyvillä
- 22 Hallintosäännön tekstit 1.6.2025 alkaen_puhdas versio
- 23 Luottamushenkilöiden palkkiosääntö_muutokset näkyvillä
- 24 Luottamushenkilöiden palkkiosääntö 1.6.2025 alkaen_puhdas versio
- 25 Luottamushenkilöiden palkkiosääntö 1.1.2025 alkaen_puhdas versio
- 26 kaupunginvaltuustoa koskevat säännöt 1.1.2025 alkaen_puhdas versio
- 27 Äänestysluettelo KV 7.10.2024 § 106 muutosehdotus Arvaja
- 28 Äänestysluettelo KV 7.10.2024 § 106 muutosehdotus Tapiola

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 107

Valtuustokysymys liittyen Icecapital Oy:n sopimuksen päättämiseen

3972/00.01.01.04/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatius, p. 044 716 1895

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Juha Tapiola ehdotti tilapäisen valiokunnan asettamista. Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 23.09.2024

§ 330

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa vastauksenaan kysymykseen perusteluosassa esitetyn vastauksen.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen."

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 10 §:n mukaan "vähintään 14 valtuutettua voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa, hallintoa tai talouden hoitoa koskevasta asiasta. Kysymys on toimitettava kirjallisena kaupungin kirjaamoon. Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kuuden viikon kuluttua kysymyksen saapumisesta, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu antaa. Vastaus tai ilmoitus on merkittävä tiedoksi. Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä."

Valtuutettu Juha Tapiola ja 14 muuta valtuutettua:

"Lahden kaupungin hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevan II luvun 10 §:n perusteella esitämme kaupunginhallitukselle seuraavan kysymyksen:

Kaupunginjohtaja on tammikuussa tekemällään viranhaltijapäätöksellä valinnut Icecapital-yhtiön konsultiksi Lahti Energia Oy:n myyntiprosessin selvittämiseen. Icecapital-yhtiön tarjoushinta oli 649.000 euroa myyntiprosessikonaisuuden hoitamisesta.

Kaupunginvaltuusto päätti 20.5.2024 § 63 Lahden kaupungin uuden toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelman 2024–2027, johon ei sisälly Lahti Energia Oy:n tai yhtiön vähemmistöosuuden myyntiä.

Onko kaupunginhallitus ilmoittanut Icecapital-yhtiölle, että Lahden kaupunki on luopunut Lahti Energia Oy:n myyntiprosessista ja että kaupunginjohtajan tammikuussa hyväksymä konsulttitoimeksianto on päättynyt? Minkälainen mahdollinen irtisanomisaika sopimuksessa on?”

Vastaus:

Kaupungin lähettämässä tarjouspyynnössä todettiin, että *”mikäli Lahden kaupungin päätöksentekoaikana ei myyntiä valmistelevalle selvitystyön jälkeen päättä käynnistää myyntiprosessia, myymiseen liittyvän prosessin kokonaistoteutus asiantuntijapalveluna neuvonantoa ei hankita. Tämä tarkoittaa sitä, että toimeksianto päättyy valmistelemaan selvitystyöhön.”*

Kaupunginvaltuusto teki päätöksen 20.5.2024 § 63 uudesta toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmasta 2024–2027. Siihen ei liittynyt Lahti Energia Oy:n myyntimahdollisuuksien selvittämistä. Icecapital Pankkiiriliike Oy:n ja Bird& Bird Oy:n projektivastuullisille ilmoitettiin valtuuston päätöksestä 21.5.2024.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: -

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Liitteet

29 valtuustokysymys, Icecapital -sopimuksen voimassaolo (verkkojulk)

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 07.10.2024

§ 108

Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet

75/00.01.01.03/2024

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää seuraavan kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi:

- Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ym. valtuutettujen valtuustoaloite:
Lahden tulee estää asunnottomuuden kasvu

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto lähettää aloitteet kaupunginhallituksen käsiteltäviksi.

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus, ilmoitettuaan siitä aikaisemmin puheenjohtajalle, tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle se jälkeen, kun se on esitelty valtuustolle.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kirjaamo

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Liitteet

30 Valtuustoaloite Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ym 7.10.2024

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 97, § 98, § 99, § 100, § 101, § 107, § 108

nro 7

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 102, § 103, § 105, § 106

nro 7

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Muuta tiedoksiantotapaa käytettäessä asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Valitusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Tuomioistuinmaksut

nro 7

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta. [Linkki tuomioistuinmaksulakiin \(1455/2015\)](#). Ajantasainen tieto hallinto-oikeuden oikeudenkäyntimaksuista [Tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 104

nro 7

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Sen lisäksi alueellisella ympäristökeskuksella ja muulla viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeus on myös maakunnan liitolla ja kunnalla, joiden alueella asemakaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia. Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, on rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan oikeus valittaa kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Valitusaika ja sen alkaminen

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen kaikkien valitukseen oikeutettujen tietoon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta. [Linkki tuomioistuinmaksulakiin 1455/2015.](#)

Ajantasainen tieto hallinto-oikeuden oikeudenkäyntimaksuista [Tuomioistuinlaitoksen sivustolta.](#)